

Maš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

LETO XIV./ŠTEVILKA 29

CELOVEC, DNE 19. JULIJA 1962

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

CENA 2.— ŠILINGA

Glasovnica naj odloča

Po dolgem prerekanju in napovedovanju sta se vladni stranki končno le zednili na predčasni razpust parlamenta in nove volitve 18. novembra 1962.

Zadnje parlamentarno zastopstvo je bilo izvoljeno majnika 1959 in bi delovni rok parlamentu potekel šele maja 1963. Tedaj pa poteče tudi rok zveznemu prezidentu dr. Schärfu in bodo potrebne volitve novega predsednika. Da bi pri teh volitvah ne prišlo do prehudega obilovanja in blatenja kandidata, ki mora po volitvah vendar nastopiti kot predsednik vse države in vseh državljanov, so se odločili, da parlamentarne volitve izvedejo predčasno in sicer 18. novembra.

V dosedanjem parlamentu so zastopane le tri stranke in sicer OeVP z 79, SPOe z 78 in FPÖ z 8 poslanci. Parlament namreč šteje 165 članov. Zvezno vlado tvori že nad 10 let OeVP in SPOe. Volilni rezultati so v vsem povojnem času bili taki, da je OeVP imela zveznega kanclerja in je zvezni prezident pripadal socialistični stranki. V vladi pa, v kateri sta dve enako močni stranki zastopani, so seve tudi vsi delokrogi in vsa politična moč v državi enakomerno razdeljeni na obe stranki, pred javnostjo pa prav gotovo nosi tista stranka večjo odgovornost, katera dá vladnega predsednika, to je zveznega kanclerja. Trojica iz vrst OeVP je v času od 1945 bila zastopana po osebah Figl, Raab in Gorbach. Kanclerju Figlu se je prav gotovo posrečilo premestiti težke povojne posledice na področju prehrane in vojnih ruševin, kancler Raab je leta 1955 na svojem posvetovanju aprila meseca v Moskvi le dosegel, da se je Rusija odločila za avstrijsko državno pogodbo, ki je bila 15. majnika 1955 na Dunaju podpisana od vseh štirih velesil, ki so imele v Avstriji svoje zasedbene cone. Oktobra 1955 je bila Avstrija oproščena tuje zasedbe in državna usoda ostala manj izključno prepuščena avstrijski vladi.

Gospodarske prilike so se razmeroma ugodno razvijale in kakor je pač v praktičnem življenju, tako je bilo tudi pri naši vladi. Dokler je bil tuj pritisk hud, je bila enotnost trdna; ko pa je tak pritisk minil, tedaj se se zrahljale tudi notranje medsebojne vezi. Prišel se je med vladnima strankama boj za sadove gospodarskega napredka, ker se pač dajo taki sadovi na volilnem torišču izrabiti. Povišanje rent, povišanje plač je seve zelo mikavna zadeva. Pri tej licitaciji se je kancler Raab umaknil leta 1961 iz neposredne vladne pozicije in prepuštil mesto kanclerja dr. Gorbachu, ki je po letih mlajši. Gorbachu ob strani stoji finančni minister Klaus kot upravitelj državne blagajne. Temu finančnemu ministru se je posrečilo, da je za leto 1962 skuhal skoraj uravnovešen državni proračun, da so torej na papirju državni dohodki odgovarjali državnim izdatkom. Narasčati pa so začele cene in s tem so postajale tudi zahteve delodajalcev vedno glasnejše in oglašili so se z demonstracijami tudi kmetje, ki so bili pri gospodarskem napredku vse države najbolj prikrajšani.

V ves gospodarski potek je prišel neki nemir, ki otežkoča tudi vladanje.

Poleg tega stoji Avstrija pred težkimi pogajanjmi za povezavo z zapadno evropsko gospodarsko celoto (EWG). Kancler Gorbach je preizkusil politični položaj pri velesilah, saj je v teku enega leta obiskal Veliko Britanijo, Ameriko, Francijo in Sovjetsko zvezo. Velika Britanija je sama v pogajanjih za vstop v EWG in še nikakor ni jasno, kakso se bodo ti razgovori končali. V Ameriki je kancler Gorbach zvedel, da bi bila Amerika predvsem zainteresirana, da postane Avstrija polnoobvezni član EWG, kar pomeni prevzem tudi vseh po-

Zopet razoroževalna konferenca

Sedemnajst držav se je po enomesečnem odmoru zopet zbralo v Ženevi, da bi znova nadaljevale z razoroževalnimi pogajanjmi. To je že 75. zasedanje, ki mu tokrat predseduje indijski delegacijski voditelj Arthur Lal.

Osem sodelujočih držav je nevtralnih. Te so izdelale kompromisni načrt, na osnovi katerega se bodo nadaljevala ženevska pogajanja. Predvideno je mednarodno nadzorstvo.

Konferenca bo razpravljala o ameriškem in sovjetskem predlogu glede razorožitve:

Ameriški predlog je trostopen. Zahteva postopno izločanje jedrskega orožja v teku razoroževanja, tako tudi znižanje števila vojaštev in kontrolo vojaške opreme, to

pomeni: mednarodno kontrolo vsega orožja, ki posamezne države dejansko razpolagajo z njim. Pravtako je treba ustvariti mednarodno policijsko oblast, ki bo skrbelo za uesteznim orožjem za mednarodni mir.

Rusi odklanjajo ameriške predloge. Zahtevajo v svojem štiriletnem razorožitvenem načrtu takojšnje uničenje in prepoved vsega jedrskega orožja in vseh raket, kontrolo nad razoroževanjem in ne nad dejanskim stanjem oborožitve. Prav tako so za policijsko oblast, ki pa naj bi bila opremljena samo z običajnim orožjem.

Vendar je začetek drugega dela zasedanja ženevske razorožitvene konference obetajoč. Kajti ameriški in sovjetski delegat sta napovedala nove spremembe v zadevnih načrtih.

Goriški nadškof tudi za Slovence

Že zadnjič smo na kratko poročali, da je novi goriški nadškof msgr. Andrej Pangrazio obiskal goriške Slovence, zbrane v njihovem Katoliškem domu, ki so mu pripravili prirčen sprejem. Slovesnost je pokazala sinovska čustva, ki jih slovenski verniki nadškofije gojijo do svojega nadpastirja. Vdanost, ki so jo pokazali, je bila spontana in pristna. Ko je nadškof stal na odru, se dvorana kar ni mogla pomiriti od velikega navdušenja. Njegove besede so pokazale vso njegovo očetovsko ljubezen in skrb za vse vernike. Rekel je, da sedaj žal še ne razume slovenskega jezika, da pa se bo ob prihodnji priložnosti že potrudil nagovoriti slovenskega človeka v slovenskem jeziku. Povedal je, kako je svetemu očetu Janezu XXIII. izrazil svojo zaskrbljenost prav zaradi tega, ker ne razume slovenskega jezika. Pri tem pa je papež dobrohotno rekel, da je gospod nadškof še mlad... Kar zadeva slovenske vernike v nadškofiji, je dejal nadškof, so zanj ena-

kovredni škofljani kot vsi drugi. Kajti v katoliški Cerkvi ni govora o nikaki manjšini, kakor se o tej govori na drugih področjih.

Pozneje je gospod nadškof sprejel v avdienci tudi številne predstavnike slovenskih kulturnih organizacij iz mesta Gorice in okolice. Zastopane so bile sledeče organizacije: Katoliška prosvetna zveza, SKPD iz Gorice, Pevne in števjerjana, Dekliška Marijina družba, Fantovska Marijina kongregacija, SKAD, Apostolstvo molitve, dekliški krožki, mladinski krožki in cerkveni pevski zbori iz Podgore, Standreža in Dobrekoda ter športno društvo Olimpija.

Tudi ob tej priložnosti je gospod nadškof vzpodbujal društva, naj pogumno delajo naprej, posebno med mladino. Spet je rekel, da čuti za svojo dolžnost, da skrbi za slovenske vernike in jih ljubi pravtako kot vernike drugega jezika. Posebej je priporočal molitev za slovenske duhovniške poklice.

Ogenj je zajel francosko Riviero

Vroči veter mistral, ki prihaja iz afriških puščav, je zanetil ogroten požar na francoski Rivieri, ki je znan in priljubljen kraj oddiha mnogim letoviščarjem. Ogenj se vedno bolj divje in vedno hitreje razširja. Grozeči stebri dima se dvigajo v nebo. Nastal je ognjen zid, ki ga bo le težko prebiti in ki je ustavil prometne zveze med Marseillo in Nico. 500 gasilcev, vojakov in članov žandarmerije mu skušajo zastaviti pot. Neko bolnico so morali izprazniti.

litičnih obveznosti. V Franciji je bilo razumevanje za poseben položaj nevtralne Avstrije še največje in so dali avstrijskim zastopnikom nekako zagotovilo, da bodo pomagali iskati obliko take povezave, ki daje Avstriji gospodarske ugodnosti tega sodelovanja, ne nalaga pa političnih obveznosti. Zadnji obisk pa so napravili za stopniki Avstrije v Moskvi. Hruščev je z vso odločnostjo odsvetoval pristop nevtralne Avstrije k EWG, torej k skupini zapadnoevropskih držav z izrazito političnim obelježjem.

Tako bo to vprašanje igralo prav gotovo veliko vlogo na volitvah in po volitvah, ko bo padla dejanska odločitev za EWG ali brez EWG. Da pa bi vlada ta odločilni korak zmogla, mora dobiti na volitvah 18. novembra 1962 pooblastilo.

Z glasovnico v roki bomo torej 18. novembra avstrijski volilci zaupali vodstvo države eni izmed nastopajočih strank in pri tem že vnaprej vedeli, da volitve prav gotovo velikih sprememb v sestavi vlade ne bodo prinesle.

Za pravice učiteljev

Medtem ko je bilo vprašanje števila tedenskih ur za učitelje dvojezičnih šol te dni razmeroma ugodno rešeno, so nastale pri pogajanjih v pristojnem parlamentarnem pododboru pri zadevah ravnateljev dvojezičnih šol nekatere težave. Zato je naslovil Narodni svet koroških Slovencev v ponedeljek, dne 16. julija, na predsednika parlamentarnega šolskega odbora poslanca dr. Ludwiga Weiße brzojavko s sledečo vsebino:

»Naprošamo Vas, da se zavzamete za nižjo učno obveznost ravnateljev dvojezičnih šol zaradi njih dodatnega administrativnega dela v smislu predlogov resolucije, ki Vam je bila izročena v Beljaku.«

Od predsednika avstrijskega parlamenta dr. Maletke pa je prejel Narodni svet 11. julija pismo, v katerem predsednik sporoča, da je storil v zadevah učiteljev dvojezičnih šol potrebna posredovanja.

- K R A T K E V E S T I -

Nekdanjega sodelavca Eichmanna, prejšnjega vladnega svetnika in SS-Hauptsturmführerja Otto Hunscheja so obsodili v Frankfurtu na pet let kaznilnice zaradi so-krivde pri umoru 1200 ogrskih Judov. Leta 1942 so te Jude deportirali iz ogrskega uničevalnega taborišča v množično uničevalno taborišče Auschwitz.

Novi španski veleposlanik v ZDA Antonio Garrigues je izjavil, da se bo v Španiji prenos oblasti na monarhijo v slučaju Francove smrti ali če bi Franco iz katerikoli drugih razlogov ne mogel več izvrševati vladarskih poslov, izvedel popolnoma mirno in v redu. Za to so porok oborožene sile, katoliška Cerkve in javno mnenje.

Policijski predsednik na Dunaju Holoubek je zagrozil s še strožjim postopanjem proti alkoholiziranim šoferjem. Najbrž je še premalo, pravi, če dunajska policija vtakne 3000.— šil. kazni vsako uro v žep in če je samo v šestih mesecih odvzela 800 pijanim voznikom šoferske izkaznice.

Ogromni balon s premerom 92 metrov so preteklo soboto v ZDA spustili proti nebu. V njem je bilo nekaj poskusnih živali. Balon se je dvignil 39.000 metrov visoko. Ta poizkus naj bi ugotovil posledice kozmičnega izžarevanja na živali.

Moskovski patriarh se je mudil v Srbiji istočasno kot Hruščev v Bolgariji. Imel je veliko spremstvo ruskih duhovnikov. Sedanji moskovski patriarh se imenuje Aleksej in je verski poglavar pravoslavne cerkve v Rusiji. Odnos med uradno Cerkvijo in državo je v splošnem dober, ker so cerkveni predstavniki mnogo popustili v cerkveno-pravnem pogledu. Poset ruskih verskih predstavnikov je veljal makedonski pravoslavni Cerkvi, kateri načeljuje patriarh German v Ohridu. Tolmačenje tudi, da pomenja ta visoki obisk priznanje makedonske narodne in verske samoniklosti od strani ruske Cerkve. Predsednik Tito je ob tej priliki odlikoval ruskega patriarha z redom jugoslovanske zastave za zasluge v prizadevanju za bratstvo med narodi. Patriarh Aleksej je hkrati tudi izjavil, da ruska pravoslavna Cerkve ne bo sodelovala na II. Vatikanskem cerkvenem zboru, ki je po njegovem mnenju notranja zadeva katoliške Cerkve.

pri Beljaku. Ujeli so ga pretekli ponedeljek na Dunaju, kjer ga je spoznal neki gostilničar po opisu iz časopisov in radia in to javil policiji. Po kratkem času je policiji uspelo, da ga je prišla na begu. Zločinec je takoj priznal svoj zločin, ki zanj ni prvi. Že večkrat je izvršil razne vlome in tatvine.

Zločin v Beljaku

Pretekli petek, 13. julija, so odkrili v Völkendorfu v Beljaku grozoten zločin. Našli so zakonca, 76-letnega Johana in 73-letno Frido Sandner umorjena v njunem stanovanju.

Sosedji so javili policiji, da je že nekaj dni stanovanje Sandnerjevih zaprto in da ju že dolgo niso več videli na cesti, nakar je policija odkrila strašen zločin. Storilec je vlomil, umoril po vsej verjetnosti najprej ženo, potem moža, ki se je vračal domov, izropal vse omare in odnesel nekaj denarja, hranilno knjižico in nakit.

Začelo se je takoj zasledovanje zločinca. Osumili so 22-letnega soboslikarskega, pomočnika Franca Schallerja iz Neufellacha

Politični teden

Po svetu . . .

V LATINSKI AMERIKI VRE. Vedno bolj se kaže, da se ta kontinent bliža nevarnejši krizi. Pozorni opazovalec je priča napeti dirki proti času: pred 16 meseci proglasi predsednik Kennedy »alianso naprednosti«, ki naj predstavlja novo pot ameriške politike nasproti sosedom na jugu, pot, ki naj bo obema most v boljšo bodočnost. Vendar so uspehi zgolj skromni birokratski podvigi.

RUSI IN KITAJCI se vključijo v dirko. Gre za čas, kdor bo prvi. Vendar primanjkuje časa povsod tam, kjer naj mirni razvoj prehitijo revolucionarni preobrat. Čas hiti, kriza prirašča do vrhunca, nevarnost je vedno večja, igra bo dosegla višek. Kajti Moskva je že otvorila zadnjo krožno dirko. Uspehi komunizma v razvojnih deželah zaostajajo za načrti, kakršni bi morali biti. Posebno v Latinski Ameriki zaletajo komunisti v slepo ulico, kjer ni več poti naprej. V Moskvi vidijo v tem primeren čas, da preidejo tam k dejanjem.

KP-SHF VENEZUELE MACHADO pred kratkim potrdi resničnost obstajanja komunističnih preobratnih namenov v južnoameriških pokrajinah, kjer črpajo olje. V hribih Venezuele delujejo razne partizanske skupine po vzorcu in želji Castra. Če bo komunistom uspelo z vojaštvom strmoglaviti predsednika Betancourta, bo vso deželo zajel krvav nered.

V ARGENTINI VLADA GUIDO s pomočjo in milostjo vojaštva. Ko so letos marca peronisti strmoglavili in zaprli predsednika Frondizija, so seveda obljubili volitve. Tako se zopet borijo razne politične skupine za glasove nekdanjih pristašev diktatorja Perona. Dežela leži gospodarsko na tleh. Washington se komaj giba med dvema stebroma: med prebivalstvom, ki kliče po reformi, in med konservativnim vojaštvom. Odloči se za pomoč s krediti in s tem prizna protustavno vlado.

BRAZILIJANCI BODO OKTOBRA VOLILI. Vlada pred kratkim odstopila, kakor to zahteva ustava, da bodo ministri lahko nastopili kot novi kandidati. Trije meseci bodo torej pretekli in nihče medtem ne bo zganil s pristom in ničesar ukrenil v socialni in gospodarski krizi. Doslej noben poizkus sestaviti vlado ne uspe. Rio de Janeiro pretresajo nemiri zaradi draginje in lakote. In zopet se bo treba obrniti na Washington za gospodarsko pomoč.

NA SANTO DOMINGO bo prišlo po 31-letni diktaturi generala Trujilla do prvih demokratičnih volitev.

V NIKARAGUI sklene »parlament« diktatorja Somoza šest mesecev pred volitvami.

mi poostreno cenzuro vsega časopisja, kar zadene predvsem opozicijo. In ko se potem podajo poslanci h glasovanju, naenkrat napade 3000 demonstrantov parlament, vpije »Viva, Castro!« (Živel, Castro! op. ur.) in pretepe zastopnike naroda. Podobno postopa PARAGUAYSKI DIKTATOR STRÖSSNER. CHILE se že danes pripravlja na volitve leta 1964 in pridno propagira, posebno na podeželju, ljudsko fronto. V GUATEMALI, EKVADORJU IN KOLUMBIJI razgrajajo oborožene partizanske skupine.

IN SE BI LAHKO NAŠTEVALI in izpopolnjevali pisan mozaik nemirov, ki nas vznemirja. Kajti Latinska Amerika je dospela do razpota. Morala bo odločiti med zmedo ali mirnim razvojem v okviru Kennedyjeve »alianse naprednosti«. Vendar zelo močno grozi revolucionarna poplava. In če ne bo uspelo ustvariti globokosečnega preobrata, potem bo Moskva v miru lahko izvršila svojo nalogo. Kajti tla bi bila pripravljena.

INDIJCI PRIPRAVLJAJO PUŠKE. 400 mož močna rdečekitajska vojaška enota je pred kratkim zajela in od treh strani obkrožila indijsko prednjo stražo v dolini Galwan. Vojski so na nekaterih mestih oddaljeni od nasprotnika samo za 50 metrov. Indijci se hočejo braniti s strelji, če bodo kitajske čete korakale naprej po dolini Galwan, tako je izjavil govornik indijskega zunanjega ministrstva. Vendar upajo, da bo pri Kitajcih prevladala pamet in da bodo umaknili svoje čete.

. . . in pri nas v Avstriji

KOMAJ SE ZVEZNI KANCLER DR. GORBACH poda na potovanje v Sovjetsko zvezo, se v avstrijski notranji politiki začne nered. Ko se Gorbach vrne, se znajde pred popolnoma predruganim položajem. Enotedenska odsotnost šefa vlade zadostuje, da zajame notranjepolitično življenje prava zmeda in neredno vrenje, ki se kaže v medsebojnem obtoževanju strank, v nezakonitih samovoljnih dejanjih in v grožnjah odstopov.

KRIZA SE ZAČNE s samovoljnimi ukrepi socialistov glede stavke poštnih uslužbencev, kar zbudi v vrstah OeVP javen in odkrit upor. Temu upravičenemu odporu se socialisti hočejo ogniti s tem, da krenejo stran in očitajo finančnemu ministru (OeVP), da je samovoljno podaril neki övp-jevski ustanovi na Dunaju 30 milijonov šilingov brez dovoljenja vlade ali parlamenta. In kljub temu je še napadel socialiste, ker so »spravili skupaj« samo 18 milijonov šilingov, da bi preprečili poštno stavko. — Vendar je resnica ta, da

V ALŽIRU SE NI MIRU. Voditelja Alžira, ministrski predsednik Ben Khedda ter odsvoljeni namestnik Ben Bella, se še vedno nista sporazumela. Oba pred kratkim skličeta množična zborovanja svojih pristašev. Ben Khedda govori o demokratični in socialni državi. Ben Bella pa zahteva alžirsko državo s samo eno stranko, ki naj ima svojo oporo v vojaštvu. Pri tej ureditvi se mu zdi Kuba posnemanja vredni vzor.

V MOSKVI NADALJUJEJO KONGRES za mir in razorožitev. Hruščev izjavi v svojem govoru, da je nevarnost svetovne vojne velika. Prvi korak k miru je splošna in popolna razorožitev; to smatra za prvo dolžnost vseh državnih in mednarodnih delegacij in gibanj, ki želijo ohraniti in utrditi mir. Zavzema se, naj bi tekmovanje na vojaškem področju prešlo na miroljubno tekmovanje med državami. Obtoži ZDA, da delujejo za zaostroitev mednarodnih odnosov, hkrati ostro obsodi zadnje ameriške poizkuse v velikih višinah.

GLEDE BERLINA HRUŠČEV PREDLAGA, naj čete treh zahodnih držav v Berlinu nadomestijo danske in norveške ali pa belgijske in nizozemske ter poljske ali češkoslovaške čete pod zastavo OZN. Po njegovem mnenju nemško vprašanje nima nobenega neposrednega vpliva na razorožitev, toda je tesno povezano z njim. Če bodo zahodne sile še dalje odklanjale sporazum, bo sklenil z Vzhodno Nemčijo ločeno mirovno pogodbo. — Zahod je zavrnil predloge Hruščeva o zamenjavi zasedbenih čet v Berlinu. Ameriški in londonski predstavnik sta izjavila, da ima ta predlog namen izriniti tri zahodne sile iz Berlina.

je omenjeni ustanovi zakonito določenih 5 milijonov šilingov. Vsota 30 milijonov je torej docela izmišljena. Poizkus, da bi zatajili finančnega ministra, se torej ponesreči.

Vendar zahtevajo gospodarski problemi kljub volilnemu boju nadaljnje SODELOVANJE VSEH STRANK. Vlada naj opozori dežele, mesta in občine na dodatne ukrepe glede ohranitve denarne stabilnosti in gospodarskega napredka, da se s tem prepreči nadaljnje zviševanje cen in nemir med prebivalci, kakor se izrazi poslanec Probst (SPOe).

POSLANCI HOČEJO ODPSTOPITI. Če bo po volitvah novembra zadel zopet dr. Klaus usoda finančnega ministra, potem se bo moral ravnati po načelu štedenja pri javnih izdatkih. Bilo bi neodgovorno med volilnim bojem obljubljati, kar bi potem ne bilo mogoče uresničiti. Proti vsemu, kar je povzročilo in še povzroča naraščanje cen, se je treba odločno bo-

ki so se usmerili proti pokopališču po poti, po kateri se je Faulkner navadno sprehal ob popoldnevih, pri čemer je pogosto s priklonom glave pozdravil tudi neznanke, a se nikoli ni ustavil niti s prijatelji, da bi kaj več poklepetal z njimi. Pogrebni obred je opravil čisto zasebno župnik episkopalne cerkve v stanovanju pokojnika.

Pisatelja so pokopali med dvema hrastoma na pobočju ilovnatnega griča, na katerem leži oxfordsko pokopališče. Med pogrebci sta bila tudi dva črnca, dolga leta njegova zvesta služabnika.

Faulkner se je zadnjič pojavil v javnosti 17. maja, ko je imel na univerzi države Virginija predavanje o ameriški literaturi, katero je poučeval na tej univerzi; predaval pa je le, kadar se mu je ljubilo. Osebnost je bil skromen in ni iskal slave. Sovražil je mestno življenje in se ponašal s tem, da je prvi in zadnjič v svojem življenju oblekel večerno obleko samo tisti dan, ko mu je švedski kralj v Stockholmu izročil Nobelovo nagrado. Ko so ga letos povabili na banket, ki ga je priredil predsednik Kennedy v Beli hiši vsem ameriškim Nobelovim nagrajencem, je Faulkner povabilo odklonil. Ko so ga časnikarji vprašali za vzrok, je odgovoril, da je nekoliko predač v Washington, da bi šel tja samo zato, da bi jedel. Med pisatelji ni imel poznanstev in tudi z založniki ni iskal stikov.

Rodil se je v stari aristokratski družini v Ripleyu v Missisippiju v septembru 1897. Njegova bogata družina je doživela propad v ameriški državljanski vojni. Kljub temu je ljubil ta kraj in se je le redko zganil od tam, v nasprotju z Hemingway-em, ki je zelo rad potoval in umrl skoro točno leto dni pred njim.

riti, kar bo seveda zahtevalo žrtev in odpovedi. Če bi finančnega ministra kakorkoli prisilili na drugo pot, bi odstopil, narkar bi odstopili tudi zvezni kancler Gorbach in celotni kabinet.

TAKO BODO POČITNICE potekale v znamenju volilnega boja. V avstrijski politiki torej še ne bo časa za politični odmor. Politike čaka še obsežno delo. Verjetno bo parlament še julija sklenil svoj razpust. 18. novembra bodo državnozborske volitve. Predvidevajo, da bo še julija prišlo do srečanja med avstrijskim in italijanskim ministrom glede južnotirolskega vprašanja. Septembra se začne vsakoletna glavna skupščina Združenih narodov, ki jim bo morala prisostvovati tudi Avstrija. 28. julija bo potrkala prvič pri EWG.

SLOVENC

doma in po svetu

Spominu pesnika Ivana Trinko

Beneški Slovenci imajo svojega velikega voditelja, duhovnika in pesnika, msgr. Ivana Trinko v veliki časti. Umrl je že pred osmimi leti v svoji rojstni hriboviti župniji Trčmunu pod Matajurjem. Bil je trdno zavezan, neustrašivo delaven in visoko spoštovan narodnjak, kulturni delavec in narodni buditelj, ki je ljubil svoje ubogo, zapostavljeno in prezirano ljudstvo. S svojimi velikimi zmožnostmi in ugledom je bil vodnik in najmočnejša opora ljudstvu skozi dolga desetletja ob najzapranejši jezikovni meji.

Beneški Slovenci so si ponovno klicali v spomin njegovo oporoko: »Ljudstvo moje! Kakor do zdaj tudi v bodoče ljubi svojo zemljo in ohrani vero svojih očetov!«

Dela slovenskih pisateljev v hramih svetovne literature

Slovenska kulturna ustanova EURAM je v skih mesecih izvedla veliko kampanjo za razširitev slovenske literarne kulture v širši svet. Čeprav je kampanja terjala precej časa in tudi denarja, uspeh ni izostal. Danes so prevodi več slovenskih pisateljev (Jurčec, Finžgar, Terčelj...) že na policah več najslavitejših ameriških knjižnic, n. pr. v New Yorku, Chicagu, Ohio. Vsak zavezan kulturni Slovenec, ki ga ni zastrupilo najožje strankarstvo, je brez dvoma ponosen, da kultura majhnega, a žilavega slovenskega naroda korak za korakom vztrajno prodira tudi v najvišje hrame svetovne kulture in civilizacije. Predsednik Slovenske kulturne ustanove EURAM dr. Nande Kolednik, ki ima za EURAM knjige največ zaslug, zasluži trajno hvalečnost vseh Slovencev.

Francoska nagrada za dve slovenski knjigi

Najvišja francoska kulturna in znanstvena ustanova »L'Académie Française« je s posebno kulturno nagrado odlikovala dve EURAM knjigi. Tudi njej smo hvaležni, seveda tudi odličnim nastojim, ki so pomagale s priporočili, med njimi tajniku omenjene Akademije nesmrtnemu pisatelju Paulu Claudelu, kardinalom Tisserantu, Tieniu in Centu in vsem slovenskim prijateljem in pomočnikom, ki so Slovence kakorkoli naklonjeni.

Nova revija argentinskih Slovencev

»Novi časi« je naslov novega lista, ki je začel izhajati v Buenos Airesu, kjer so ustvarili Slovenci pravi kulturni čudež. Revija bo razpravljala o aktualnih vprašanjih, tolmačila bo svetovne in narodne dogodke, odpravljala predsodke, brusila robosti v medsebojnih odnosih ter kazala možnosti skupnega dela tudi v gospodarskem pogledu. V svojem notranjem življenju je rod v tujini s svojimi verskim, kulturnim in socialnim udejstvovanjem, pa tudi s svojimi političnimi prepri dokazal, da mu tujina ni izčrpala narodne zavesti niti mu izsesala moči za skupno delo. Revijo urejuje Ruda Jurčec, pisatelj znanega romana »Ljubljanski triptih«.

Ameriško zanimanje za Slovence

Razni ameriški univerzitetni profesorji so se začeli zanimati za Slovence in nekateri od teh so že obljubili, da bodo vsaj prve drobce o naših izseljencih vključili tudi v svoje strokovne knjige. Vse to delo pa bo toliko hitreje in toliko lepše napredovalo, kolikor več zanimanja in sodelovanja bo iz vrst slovenskih izseljencev samih. Slovenian Research Center (Slovenski raziskovalni center) v Ameriki, v katerega so vabljeni vsi slovenski univerzitetni profesorji družabnih ved, pa tudi zgodovinarji in kronisti naših društev in ustanov, se trudi, da bi zbral čim več zanesljivih podatkov o slovenskem izseljenskem življu danes, pa tudi čim več zgodovinskega in družboslovnega gradiva iz preteklosti. Ko bo gradivo zbrano, bo mogoče v razmeroma kratkem času objaviti ne le posamezne zgoščene orise o slovenskem izseljenstvu, ampak tudi vrsto znanstvenih knjig in razprav, ki bodo prodirle tudi v najboljše ameriške in evropske knjižnice in univerze.

KULTURNI OBZORNİK

Pisatelj William Faulkner umrl

Dne 6. julija t. l. je umrl v mestecu Oxford v ameriški državi Mississippi slavn ameriški pisatelj William Faulkner. Star je bil šele 64 let. Kot znano, je dobil leta 1950 Nobelovo nagrado za literaturo, ki je bila le potrdilo za že priznane kvalitete njegovega pisanja.

William Faulkner je eden največjih pripovednikov ameriške književnosti vseh časov. Njegovo pisanje je težko in miselno ter psihološko poglobljeno. Čeprav je v njegovih delih tudi polno akcije, je vendar posvečal glavno pozornost predvsem risanju okolja in njegovega vplivanja na človeka. Imenitni so njegovi opisi narave in ljudi v južnih predelih Združenih držav, zlasti v državah ob veletoku Mississippiju, kjer se je Faulkner tudi rodil in se počutil doma.

V svojih knjigah je bil pravičen tudi do usode črncev na jugu, kjer je rasizem še vedno močan. V raznih njegovih novelah in romanih najdemo pretresljive prizore trpljenja črncev zaradi surovosti in nevednosti belih ljudi.

Močan odmev pa ima v Faulknerjevih delih tudi tradicija. Rad je opisoval aristokratske in že močno anahronistične like nekdanjih polkovnikov plantaž, ki so se le težko vživljali v nove razmere v znamenju industrijske civilizacije in demokratične enakosti ljudi. S presojanjem življenja se je postavil v nasprotje s tipičnim ameriškim optimizmom. Zato je Faulkner po svoji tematiki sicer eden najbolj intimnih ameriških pisateljev, hkrati pa ameriški misel-

nosti eden najbolj tujih. In tako tudi ni čudno, da so postale njegove knjige tako rekoč »bestsellerji« pri vseh narodih, v katerih jezike so bile prevedene, samo ne v Ameriki sami. Tam je ostal malo znan in ni vzbujal posebne pozornosti v literarni javnosti niti po sprejemu Nobelove nagrade.

Več del tega znamenitega ameriškega pisatelja je prevedenih tudi v slovenščino. Razen krajših del, raztresenih po revijah in listih, sta prevedena njegova romana »Svetloba v avgustu« in »Divje palme«. V Eksperimentalnem gledališču v Ljubljani pa so uprizorili njegovo dramo »Rekviem za vlačugo«, s katero je omenjeno gledališče gostovalo svoj čas tudi v Trstu.

Umrl je v bolnišnici malega mesta Oxford, kamor so ga pripeljali nekaj ur pred smrtjo. Zdravniki so izjavili, da je umrl zaradi srčne kapi. Umrl pa je mirno. Ob smrti sta bili pri njem njegova žena Estelle in njena sestra Dorothy Oldham. Njegova edina hčerka Jim Summers, žena nekega odvetnika iz Charlottesville v državi Virginija, je takoj z letalom odpotovala v Oxford, vendar je našla očeta že mrtvega.

William Faulknerja so pokopali v soboto, 7. julija, v Oxfordu. Pogreb je bil čisto zaseben. Navzoči so bili samo sorodniki in pisatelj z založnik Benet Cerf. Kot vedno, se tudi tokrat 8000 prebivalcev mesteca Oxford ni vsiljevalo Faulknerjevim. Prej se niso mešali v njegovo zasebno življenje in zdaj so dopustili, da so ga v miru in nemoteno pokopali. Pogrebni spreved je sestavljalo le 16 avtomobilov,

Pismo iz Nice

(Piše pater Jakob)

Nica je zares zelo lepo mesto. Steje nekaj malo manj kot tri sto tisoč prebivalcev. Leži približno v sredini med Marseille in Genova ob tako zvani «Modri obali» Sredozemskega morja. Znano je kot mesto počitnic, zabave, oddiha.

Stari Rimljani so imeli ob obali vzdolž Sredozemskega morja izpeljano cesto za zvezo s provinco Galijo. Imenovala se je »Via Aureliana«. Vsepovsod ob tej cesti so imeli svoja oporišča, vojaške trdnjave in amfiteatre. Se danes so videti tu in tam v razvalinah priče vsega tega. Cimicz, recimo, je hrib sredi Nice, katerega arene še govorijo o stani zgodovini. Zelo znamenita je kakšnih 18 km oddaljena gorska vas Turbie. Tukaj nahajamo dobro ohranjene ostanke spomenika cesarja Avgusta. Več kot 2000 let nazaj sega njegova zgodovina. Kakor oko nad modrim morjem se zdi ta kraj. Pod njim globoko dol je kneževina Monako. Edinstven pogled!

In v to mesto Nico sem prišel — kmalu bo že tri leta — jaz, vaš pater Jakob. Zelo odkrito vam povem: Oh, zakaj nisem raje tam ostal, na Koroškem, sredi ljudstva, ki me ljubi in jaz njega? Menim takole: če bi bila to samo moja osebna volja, potem bi jo rad spremenil in prišel k vam. Če pa je bila božja volja, da me je sem privedla pot, ali morem potem kaj drugega kot tukaj ostati?

Ljudje so tukaj, naši, slovenski. Trikrat več kot teh pa je Hrvatov. Za ene in druge sem imenovan, da naj bi jim bil dušni pastir. Včasih si mislim: Oh, ko bi znal čudeže delati! Kako je ta naš svet zgubljen! Brez vsake trdnosti in zadostne poučenosti v veri so prišli sem, v tako zavedljivo okolje. Saj se začne majati v tem našem »pribežniku« ves očetov in materin nauk iz domovine. Že tam ni bil globok, kajti vsak teh novih je na neki način »zaznamovan« po posledicah tega, kar se je doma v

ključil. Treba jim je dati cerkvico — in to kot prvo pred vsemi drugimi potrebami, da bom tam lahko budil zamrli očetov glas krščanskega nauka iz domovine. Tudi košček strehe jim je treba, ognjišča, ki jim bo vsaj nekoliko nadomestilo rodni dom! Verjemite mi pa: raje bi na Sedlcach cerkev gradil kot tukaj urejal preprosto kapelico. Sploh si zamisliti ne morete, kakšne težave so v tem! V vsem petindvajsetletnem duhovniškem delu nisem nikdar izdaleka imel toliko težke naloge, kot je ta.

Bog pa je le storil, da smo na binkoštni ponedeljek, 11. junija letos, zares blagoslovili našo kapelico in to naše ognjišče. Ne recite: Glejte ga, patra Jakoba, ne, ne recite tega, kajti Bog je tako storil! Jaz pa imam še veliko breme na svojih ramenih. Vsi moji prijatelji ljube Koroške, kjerkoli je kateri in kdorkoli je zares moj prijatelj, naj se me sedaj spomni ter mi na neki način pošlje svojo žrtv. Dobré šolske sestre v Celovcu, Viktringer Ring 19, mi bodo posredovale. Navadne poštné denarne nakarnice se poslužite ter pošljite na njihov

videla malo ulico, ki je imela na eni strani steno in žico. Mislim sem, da bom lahko kaj fotografiral, pa mi je policaj povedal, da ne smem. Rekel je, da je tam meja med jordansko državo in Izraelom. Torej sem prišel do železnega zastora, ki loči Sveto deželo s tako ostrino v dva dela. Samo na enem kraju je mogoče iti iz ene države v drugo, to je preko Mandljevih vrat. Pa še pri teh vratih ne smeš iti sem in tja, ampak le tja ali sem, na eno stran. Izjema je le o božiču in za Veliko noč. Nobena od teh držav nima v drugi konzularnega zastopstva. Vizum za vstop v izraelsko državo moreš dobiti samo v Jeruzalemu in sicer na španskem konzulatu. Dajo ti pa ga na poseben list, in ne v potni list. Kakor hitro je namreč na potnem listu izraelski vizum, smatrajo Jordanci, da je njihov vizum izgubil veljavo in moraš zapustiti državo.

Ko sem gledal to pregrado in bodečo žico, mi je prišlo na misel marsikaj. Koliko se govori po svetu o berlinski žici in o berlinskem zidu, o tem jeruzalemskem zidu pa nič. Pa kaj je Berlin nasproti Jeruzalemu! Kje je bil Berlin, ko je Jeruzalem že stal in doživljal svoje zgodovinske in zmagoslavne dni! Tedaj je bil na kraju današnjega Berlina še neprehoden pragozd. Berlin, uzurpatorsko mesto, sezidano na zemlji, ki so jo vzeli slovanskim rodovom, žrtvam germanizacije, prestolnica »vojaških« kraljev, kraj potvarjanja zgodovine po Treitsche-ju, kraj šovinističnih govorov Fichteja, središče bismarckizma in kulturne borbe, pruskega militarizma, kjer sta se skotili dve strašni svetovni vojni, je zdaj razdeljeno mesto, nič drugega več kot figura na polju svetovne politike! Tu pa je mesto Jeruzalem, središče Svete dežele, v katerem je živel in umrl Jezus Kristus, Jagnje božje, ki je rešilo s svojo krvjo človeštvo grehov. Kralj miru in Kralj zmagoslavja, Zmagovalec nad grehom in zlim! Toda zapadni svet se zanj ne briga! Njemu je več mirno uživanje, udobno stanovanje, avtomobil, televizijski aparat. Strašni materializem ga je zajel in ga vodi v ponor strasti. Sramota za Evropejce, posebno za kristjane, da se za usodo svetega mesta tako malo brigajo! Ko toliko govore o Berlinu, bi morali najprej moliti in se truditi, da bi prišlo do mirnega sožitja na tem kraju, od koder so prejeli krščanstvo, ki je temelj zapadne kulture.

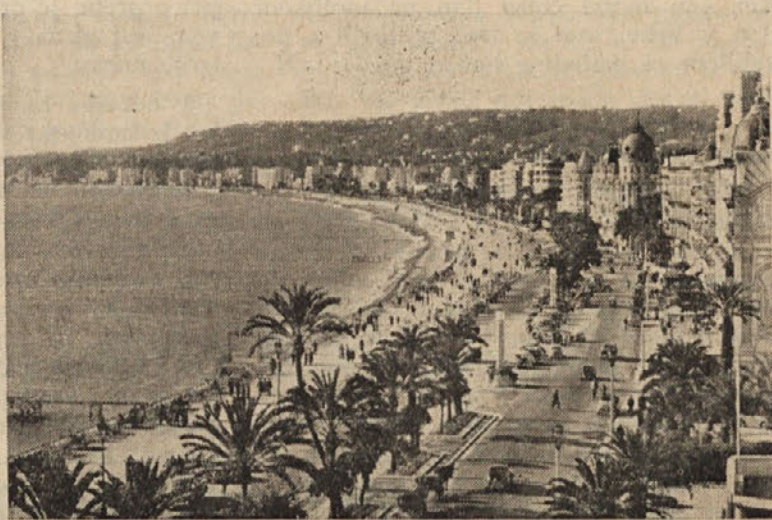
Ko sva se potem vozila z avtobusom v Ramallah, sva videla proti zapadu porušene hiše, bunkerje in žalostne sledove nedavne vojne: na eni strani Arabci, na drugi strani Izraelci. Za obe strani je nosil Odršenik svoj križ, a ne ena ne druga ga noče priznati za božjega Sina.

Ramallah je lep kraj in nekako letovišče za Jeruzalemcane. Najprej sva se malo razgledala po raznih ulicah, potem pa sva obiskala dom tistega študenta, ki je sin upokojenega bančnega uradnika. Družine ni bilo doma, dobila sva študenta samega. Ko je videl, da sva se odzvala njegovemu povabilu, je dobil zaupanje v naju in nama je začel pripovedovati svojo tragično zgodbo iz Nemčije. Ta zgodba nama je pokazala razmere v današnji Nemčiji, posledice »gospodarskega čudeža«. Fant je v Nemčiji oženil neko dekle in ima iz tega zakona sina. Po nekaj mesecih skupnega življenja je žena začela zahtevati, naj se ločita. Dobil jo je, da se je vlačila z drugimi moškimi. Toda iz tega si ni delala skrbi. Govorila je, da je hotela le poizkusiti, kako se živi poročen z Arabcem, sedaj pa da ga ima zadosti. Arabci da so po njenem manjvredni ljudje. Znano je globoko spoštovanje Arabcev od družinskega življenja. Zato je razumljivo, da so tega študenta te besede silno razočarale. Vzel je otroka s seboj v Jordanijo. Toda drugi ljubimec žene jo je nagovarjal, naj dobi otroka nazaj, češ da bo tako lahko izvlekla iz svojega pravega moža več denarja v primeru ločitve zakona. Ves razočaran tudi nad njenimi prijatelji je študent pripovedoval, kako zmateriziran je sedanji nemški svet, kako podcenjujejo druge rase, da lažejo, če jim to koristi, da so premmoge žene v Nemčiji le pustolovke in da se potegujejo za Arabce le zaradi tega, ker mislijo, da razpolaga vsak Arabec najmanj z dvema petrolejskima vrelcema. Sedaj misli v Nemčiji končati izpite in se vrniti domov za stalno, da ne bo nikdar več imel posla s temi ljudmi.

Pripovedoval mi je razne podrobnosti iz moralnega življenja današnje Nemčije. Iz tega sem spoznal, kako visoke moralne pojme imajo Arabci o družini in družinskem življenju. Videl sem, da mu je bilo nekako laže, ko mi je vse to razkril. (Dalje)

NICA: pogled na mesto

NICA: pogled na obalo

V srednjem veku je pripadala Nica deželi, imenovani Provence. Ta je zares košček raja, polna vinske trte, grozdja, smokov in veselih njenih prebivalcev. Leta 1388 je bila Nica odcepljena od Provence in je prišla pod oblast Savojskih grofov. 29. septembra 1792, za časa mogočne francoske oblasti v Evropi pod vodstvom Napoleona, je zopet prišla nazaj v okrilje Provence. Po padcu francoskega cesarstva je prevzel ta biser severnega Sredozemlja kralj Sardinije v svojo posest. To ni trajalo dolgo. Leta 1860 (24. marca) sta Francija in Italija namreč izdelali dogovor o ljudskem glasovanju, ki naj odloči, kam bo Nica pripadala. Ogromna večina prebivalstva je takrat odločila s svojim glasovanjem, da hoče živeti v skupnosti s francosko Provence. Nastal je nov departement francoskih obmorskih Alp. Pred dvema leti so v Nici obhajali ta dogodek kot stoletni jubilej s tolikim veseljem in slovesnostmi, kakor jih je redkokje videti na zemlji.

To mesto je znano po čudovitih narodnih prireditvah. Obstaja poseben stalni odbor, ki skrbi za prireditve najraznovrstnejših praznovanj. Človek, ki tukaj preživlja svoje počitnice, ima priliko imeti vsak čas praznično razpoloženje. Svetovno znan je v Nici »karnevale«. Vsako leto vkoraka na četrtek pred pustnim torkom v mesto »njegovo veličanstvo Karnevale« skozi Ulico dela Victoire na Glavni trg. Obdan je z na stotine okrašenimi vozmi kakor za kraljevo poroko. Stotine »velikih glav« spremlja v razkošnem sprevodu pestrih barv vsi prireditelji. Pozneje se vrste skozi celo leto slične prireditve, tako da more človek tukaj zares uživati zabavno življenje.

Nica je postala v času po vojni še nekaj drugega: prava vrata beguncev iz jugovzhodne Evrope v svobodni svet. Italija leži sicer med železno zavoso na eni in svobodno francosko deželo na drugi strani kot vmesna dežela, a bolj prehodna kot interesantna za tiste, ki hočejo v daljni svet. Četudi so ti begunci razočarani, toda svetá si želé. In v vratih v svet, v Nici, se ustavi. Čudovite prireditve, veselje in zabava v mestu večne pomladí: vse to vpliva nanje tako, da skorajda dihati pozabijo v toliki spremembi in svobodi. Začasno tak človek ne misli dosti ne na jed ne na ostale življenjske potrebe. Tukaj je. In prijetno se mu zdi. Bilo bi vendar prav, ko bi vsakemu teh novodošlih deklamirali Gregorčičeve besede: »Ni praznik, predragi mi, naše življenje. Življenje naj bode ti delaven dan! Od zore do mraka rosan in potan...«

teku zadnjih 20 let dogodilo! Besede domačega, slovenskega, vaškega župnika so se izkazale tukaj kot udarec po litem železu, ki nima pravega odmeva. Vse je, kakor če bi nikdar ne bilo. In tukaj delaj sedaj, pater Jakob, za te svoje rojake...!

Dve leti približno sem študiral, gledal in opazoval, mislil, kaj mi je storiti? Najprvo je treba prostora, kjer bom lahko zbiral te naše »brodolomce«, tako sem za-

Dr. Ingomar Heyer:

POTOVANJE V Sveto deželo

(Nadaljevanje)

Opazila sva, da čakajo razni ljudje, med njimi tudi beduini. Razumela sva, da gre za sprejem pri kralju. Veselo presenečenje, da sva prišla tudi midva v tako družbo. Kmalu nato pride neki Čerkez in javi: »Kralj prihaja!« Ko se je kralj pojavil, so stopili častniki in vojaki v pozor. Dobil sem vtis, da je kralj, čeprav majhne postave, precej energičen in inteligenten ter bistroumen. Ko je potem prišel h kralju posebni kurir, se je kralj na kratko poslovil in odšel. Vojaki so nas spremili na dvorišče in na cesto.

Odločila sva se, da se vrneva v hotel in pripraviva za potovanje v jordanski del Jeruzalema.

Popoldne sva poklicala avto-taksi ter se z njim in nekim študentom medicine v Heidelbergu odpeljala. Najin sopotnik je pripovedoval, da je medtem prišlo do revolucije v Siriji. Torej dva dni po našem odhodu iz Sirije! Sedaj sem razumel, zakaj sem moral tedaj menjati denar v egiptovski banki. Tudi po radiu so potem pripovedovali, da je Nasser, ki je bil takrat v zvezi s Sirijo, odredil, da morajo vse sirsko zlato prenesti v Egipt. Revolucionarji so namreč bili iz krogov, ki so nasprotni zvezi Sirije in Egipta.

Ta študent medicine, Jordanec, je bil prijazen fant in naju je povabil, da se oglasiva pri njegovih starših v Ramallahu, 16 km severno od Jeruzalema. Obljubila sva, da prideva k njemu drugi dan.

V Jeruzalemu

Cesta se je kmalu spustila navzdol in ob cesti sva opazila napise »Sea-level«. Ta napis nam pove, da smo prišli v kraje, ki so nižji od morske višine. Kmalu nato smo se peljali čez znamenito reko Jordan, ob kateri je oznanjal krist pokore sv. Janez

naslov s pripombo »za fond patra Jakoba« ali pa pri njih osebno oddajte. Vsem onim pa, ki so tako že storili, se iz vsega srca zahvaljujem. Sestre so mi poslale celo posebno listo, kjer so imena vseh tistih, ki so imeli tako čuteče srce zame. Bog naj jim povrne! Morda bom napisal zopet drugič kaj več, da boste spoznali tuje kraje in kar se tam dogaja.

Bodi mi pozdravljena, draga Koroška!

Krstnik. Rad bi reko fotografiral, pa nam straža ni pustila. Onstran reke se je pot vila navzgor skozi puščavo »Ghor«, med malimi griči, med kraji, po katerih je hodil tisti bogatin, ki je šel iz Jeruzalema v Jeriho in so ga napadli razbojniki (glej Lukov evangelij 10, 30-37). Zvečer smo dospeli do Jeruzalema in smo vstopili v mesto pri damaščanskih vratih.

Nastanila sva se v prostorih armenskega katoliškega patriarhata. Patriarh naju je vljudno sprejel. Z nami vred je tam prenočevala še neka družina iz Beiruta. V hiši so stalno poslušali radijske oddaje iz Damaska in se veselili uspeha revolucionarjev v Siriji. Zvedela sva, da je sirijska meja zaprta. No, upala sva, da bo ob najinem povratku potovanje skozi Sirijo spet prosto. Prenočišče je bilo dobro, čisto in poceni; stalo naju je le dolar na osebo.

Ko sva si šla drugi dan ogledat mesto, sva videla, da sva prenočevala na tako imenovani »Via dolorosa«, to je v tisti ulici, po kateri je nosil Odršenik svoj težki križ v odrešenje človeštva. Armenski patriarh naju je povedel v podzemlje armenske cerkve in pokazal kraj četrte postaje Jezusovega križnega pota. Pomolili smo malo, nato pa smo si še pogledali skromen muzej, ki ga upravlja neki Poljak. V tem muzeju so bile razne zanimivosti iz zgodovine Svete dežele. Ko sem videl mnogoštevilne zahvalne tablice, ki so jih prekrbneli izseljeni Poljaki, sem mu dejal, da je bila moja stara mama tudi Poljakinja, doma iz Čenstohove. Prisrčno me je pozdravil. Pripovedoval je še, kje naj bi po izročilu bila tretja postaja križnega pota.

V Ramallahu

Od tod sem se podal z ženo do Damaszkovih vrat, da bi sedla v kak avtobus, ki pelje v Ramallah. Nedaleč od vrat sva

CELOVEC

(Dijaki so čestitali...)

Pred odhodom na počitnice so tudi naši dijaki, gojenci Mohorjevega dijaškega doma, čestitali mil. g. kanoniku Alešu Zechnerju ob njegovi 60-letnici. — Franc Obilčnik, dijak 1. razreda gimnazije, mu je izročil duhovni šopek in deklamiral sledeče voščilo:

Vsi kot otroci smo se k dobremu očetu zbrali,
da rojstni jubilej Vaš bomo praznovali.
Naj velik bo ta dan, gospod naš milostljivi,
ki Bog ga daje nam za praznik ljubeznivi.

Vsa naša srca Vam izražajo hvalečnost vso,
za vse, kar dobrega delite nam z očetovsko roko!
Naj Bog poplača Vam stoterno z milostjo,
ker bije za naš blagor Vaše srce z radostjo.

Mi vsi, in naši starši, ljubi narod ves
dolguje Vam — dobrotniku — premnog
„Bog plačaj“ — res.

Naš dolg poplača naj še naša pridnost v šoli
in srčna vez, ki ne pretrga je nihče nikoli.

Oj, pesem naša Vam zdaj praznično zaori!
Naj z nami peli bi vsi naši lepi zbori, —
da slavljencu velikemu bilá bi v čast, zahvalo —
in cvetje naših gred — Vam je dijaštvo zbralo.

*

G. kanoniku je bil ob isti priložnosti poklonjen še naslednji pozdrav:

*Kakor dober sin očetu je hvaležen
za skrben trud in za ljubezen,
mi gojenci Mohorjevega doma
Vas zahvalimo in
blagoslova obilnega
za Vas prosimo Bogá, da Vam dá
mnogo let še
udejstvovanja za dom in rod,
da bi spoznal napredka pravo pot.*

SKOFICE

(Nenavaden obisk)

Počitnice so. Že smo se nekoliko spočili. In ta čas počitnic so porabili trije avstralski mladi duhovniki, da se pri nas spočijejo in okrepijo. Kako to, je nam nerazumljivo. Izbrali so si tihe, sredi gozdov ležeče Holbiče. V nedeljo, 8. julija, popoldne so se oglasili v župnišću.

Bil sem sam doma in malical zaslako in kruh, ko nekdo potrka na zgornji del večnih duri. Nenavadno! Izredno! S kruhom v roki grem gledat, odprem: trije mladi, kot sem mislil, turisti-hribovlazci. Toda na misel mi je prišla zgodba iz sv. pisma: Abraham in trije mladeniči. Vprašam, kaj želijo.

»Nichts verstehen!« je odgovor.

S pomočjo latinščine končno zvem, da so Avstralsci, da so duhovniki, da delajo doktorat na Propaganda fidei v Rimu in da hočejo pri nas maševati.

»Trije mladeniči in ti bi naj bili že duhovniki?« pomišljam in jih enega za drugim vprašam po starosti. Povedo, da so 1933., 1935 in 1937. leta rojeni. Nato jih povabim v urad. Postrežem jim s kruhom in zaslako. Vrbski Francej, s Tvojo, saj veš! Medtem se pogovorimo zaradi maševanja. Spomnim se: Kako naj, ko nimam velikih hostij! Sentiljski in hovski puobiči, spravili ste me v zadrego! In tako sem jih moral pregovoriti, da so se peljali po te v Wernberg. Dal sem jim zato specialko Celovec—Beljak in pokazal pot.

V ponedeljek zjutraj po sv. maši se pojavijo s celebretom (škofijskim dovoljenjem in priporočilom). Pogledam in berem: »alumnus« in si mislim: Ti si bogoslovec in ne duhovnik, torej ti ni dovoljeno maševati. Osuplo mi namigne, naj berem dalje. In res čisto ob koncu pisma je stalo priporočilo in prošnja papeškega sekretariata, da imenovani sme brati sv. mašo. Vsi trije so bili tokrat v dolgih talarjih. Toda lanskoletna žalostna zgodba Wernberga je nas napravila previdne. Ti trije so bili v duhovnike posvečeni 1960., 1961. in 1962. leta. Prisostvoval sem sv. mašam in si priznal, da bom moral še enkrat v bogoslovje; dalje ne povem, kakaj. Zatem sem jih povabil na zajtrk. Prilil sem jih, da vpišejo svoj življenjepis latinško v spominsko knjigo.

Vse življenje ne bom pozabil teh zabavnih vmesnih pogovorov v latinščini. Sam si nisem verjel, da se dá v latinščini tako lepo pogovarjati. To smo se smejali eden drugemu! Ker je njim trije predla, sem jim nasvetoval, naj se med seboj pogovarjajo latinsko in bodo laže napravili doktorske izpite. Priučil sem jih tudi slovensko pozdravljati. »Dober večer« jim ni šel iz ust. Ker so se med seboj pogovarjali angleško, sem jih ogovoril slovensko v

Pri nas na Koroškem

šaljivi obliki, da so se spogledovali in smejali.

Razume se, da sem jih povpraševal tudi o vtisih iz Rima. Marsikaj so mi povedali, pa tudi tožili nad polento in »friko«, zlasti pa nad dnevno »pastašuto«. Ker si niso pustili, da ne bi šli v Karavanke, sem jih vpeljal v moj način »knajpanja« z moko brisačo. Čisto pobiti so se vrnili z Golice nazaj, toda veselo pripovedovali, da so me ubogali in se »knajpali«. In res: naslednji dan so bili čisto čili in sveži. Seve, sem jih tudi postregel vse dni s »šnupovcem«, kot sredstvom zoper sedem glavnih grehov. Razlaga posebno v latinščini šaljivo doni.

Tako smo se 4 dni prav lepo zabavali. Ker sem moral četrty dan na molitveni dan v Vrbo, smo se tam poslovili s povabilom za naslednje leto. N.

SELE

(Razne novice)

Med drugimi letoviščarji stanuje pri Skutovcu tudi inž. Zemly z Dunaja z ženo in dvema otrokoma. V nedeljo, 8. julija popoldne, so se v svojem avtu peljali na izlet. Komaj pa je na česti v Dolici avto zavil navzdol, so začutili smrad po žganem gumiju. Vsi so izstopili, da vozač ugotovi okvaro. Kar se pokaže ogenj iz vplinjača in se razširi po vsem avtu. Poklicani po-

žarni brambi iz Sel in Borovelj ognja nista mogli pogasiti, ker v bližini ni bilo vode. Kar je bilo gorljivega, je zgorelo, ostal je končno le še začrnel kovinski okostnjak. K sreči je lastnik svoj voz pred odhodom na počitnice zavaroval.

V sredo, 11. julija, je bil pogreb Jožefa Keliha iz znane Pavelnove rodovine. Bil je mož poštenjak, dolga leta gozdni delavec, potem občinski cestar. Kot rentnik je zadnja leta skoro čisto oslepel in je nazadnje bival pri svojem vnuku Hanzeju pri Zgor. Ferjančku na Bajtišah. S srcem pa je ostal v rodni Selah in je želel biti tam tudi pokopan. V 87. letu starosti ga je zadela kap in je dobro pripravljen mirno za vselej zaspal. Izredno velika množica pri pogrebu je pričala, kako je bil spoštovan. Naj gleda v večnosti lepoto in uživa srečo nebes!

V nedeljo, 15. julija, je bila zopet poroka. Iz šmihelske fare sta dospela dva avta. Mirko Kumer, p. d. Črčej na Blatu, je pripeljal sestro in dva nečaka našega g. župnika, Štefan Trampuž, lesni trgovec v Dobu, pa nevesto Rozino Pridigar iz Strpne vesi z njenim bratom in sestro. Po drugi božji službi sta ženin Tonej Jop, posestnik v Repljah, in nevesta pred oltarjem najprej poslušala nauke iz Slomškovih poročnih litanij, nato pa sklenila trajno zakonsko zvezo, potrjeno z duhovniškim blago-

Narod se klanja ravnatelju dr. Tischlerju in njegovemu delu

Gospodu ravnatelju dr. Jošku Tischlerju

Rada bi s škrjančkom pod nebo zletela,
z glasom slavca Vam, gospod ravnatelj, zdaj
v pozdrav zapela,
v hvaležnosti, iz duše vdane, Vam odkrite —
a, če le začivkam, pa mi, prosim, oprostite!

Dan se nagnil je, večer bogati k Vam prihaja —
a pred Vami zopet novo težko delo vstaja,
ker krmar, kot Vi, nikoli ne počiva,
val mu v srce nove sile in hotenje vlija,

da prepluje še takó besneče morje
in pripelje barko srečno na obzorje,
ki se narod naš bojuje — ga doseči.
O, vodite nas skoz' val hudó penéči

po mladini naši, skrbno negovani
z roko Vašo, Vaših drugov, ki so tukaj zbrani.
Le naprej, čeprav vihar še huje v barko to
se žene!
Saj po delu, žrtvah, bojih — Bog nam v jasne
dni odklene!

Nadvse ganljive so bile zahvalne besede gospoda ravnatelja za vso izkazano pozornost. Dejal je:

»Preden sem prišel sem, sem stopil na grob svojih staršev. Njim se moram v prvi vrsti zahvaliti za to, kar sem pozneje postal; a tudi mojim pri tej slovesnosti navzočim trem sestram, ki so me podpirale za časa študija s pridelki svojih žuljavih rok. Da sem pa mogel prestatí vse, kar se je nagrmadilo v življenju težkega, pa se moram zahvaliti moji dragi ženi, ki mi je stala pri vsem zvesto ob strani.«

Ni čuda, da je prav gospe dr. Tischlerjevi veljal nato pevski pozdrav iz njene ožje domovine »Tam, kjer teče bistra Zila...«

*

Ob tej priliki pa smo se spomnili tudi 60-letnice g. kanonika Zechnerja ter pesnice Milke Hartmanove, katerima smo vsi iz srca čestitali.

Nadvse se je izkazala ta dan tudi kuhinja pod skrbnim vodstvom gđ. Lenije Blümllove. V lépo okrašeni dvorani je bila vsepovsod vidna večja roká gđ. Majde Blüml, gospod bogoslovec Jože Kopeinig pa je poskrbel za primeren okras, ki je spominjal s številko 60 na slavnostni dogodek.

Slovesnost v Tinjah smo zaključili s petimi litanijami v cerkvi ter pesmijo »Hvala večnemu Bogu«. Prošili smo Boga, naj nam ohrani ravnatelja dr. Tischlerja še mnogo let zdravega, saj je vsepovsod potrebno njegovo delo.

PODGORJE — KAPELICA

Na god sv. Ane, 26. julija, bosta pri podgorski Kapelici dve sv. maši: ob 8. in 9. uri dopoldne.

V nedeljo, dne 29. julija, bo pri Kapelici sv. maša ob 9. uri in po maši pranje.

slovom. V ožjem krogu je v župnišću posvoščenim svatom popoldan hitro minil, saj je bilo zanimivo poslušati Andreja Andrejeviča, ki je pripovedoval svoje doživljanje v ruskem ujetništvu in vrnitev domov na Blato. Svatje so si tudi ogledali novi tarna dom in cerkev in so gradnjo podprli s svojim prispevkom.

Naj bo zato sreča novoporočencev še trajnejša in obilnejša!

VOGRČE

(Poroke in drugo)

S porokami nimamo preveč sreče. Malokdaj jo imamo in še tedaj nevesto izgubimo. V nedeljo, 15. julija, smo zopet izgubili Frido Oberrainer, pd. Jurčev, ker nam jo je vzel Komanov Vili iz sosednjih Replj. Kar hudo nam je zanj, ker je bila pridna, prijazna in pa tudi cerkvena pevka. Prav cerkvene pevke nam kar zapovrstjo jemljejo, kar je dobro znamenje zanje. Bodo pa ob zibelkah prepevale, vsaj upamo tako, po domače »haji, hajo«. Pri Komanu jo pa tudi zelo potrebujejo in, ker hočemo s sosedi živeti v prijateljstvu, smo jo pustili tja. Saj domov bo blizu imela. Vso srečo želimo mlademu paru!

Ko so se svatje po strašnem nalivu prav zbirali k poroki, je zatulila sirena. Pa ta pozdrav ni veljal poročencema, ampak našim gasilec. Ker so bili skoro vsi navzoči, so se kar hitro podali v Rinkole, kjer je bilo sporočeno, da pri Plesnu gori. Na pa hvala Bogu ni bilo tako hudo, kot se bali. Strela je udarila v kopo sena in, ker je prav blizu stog, so se bali, da bi se stog ugal, in so poklicali na pomoč požarno brambo.

V Repljah pa se letos posebno pridno poročajo. Isti dan kot pri Komanu so tudi pri Štamplu dobili mlado gospodinjjo. Ženin jo je šel iskat v Sele, kjer je bila tudi poroka.

Da ne bi bili le zaprti za rinkolškimi hribom, ampak tudi napredni, smo se Vogrjani, predvsem cerkveni pevci in še nekaj sosednjih, peljali v svet. Napravili smo poučni in veseli izlet v Italijo, obenem pa smo poromali najprej v Podgorje v Rožu, potem pa v Barbano na morju. Ogledali smo si starodavni Oglej, od koder sta prišla k nam sveta Mohor in Fortunat in kjer so oglejski patriarhi dolga stoletja cerkveno upravljali naše koroške župnije do Drave. Še bolj starodavne cerkve smo videli v Gradežu, kjer je bil sedež oglejskih patriarhov. Od tam smo se peljali z motornimi čolni na prelepo Marijino božjo pot na otoku Barbano. V Gorici pa so nas že čakale češnje in smo si jih pošteno privoščili. Ker je bila vročina huda in zato žeja, pa smo morali gasiti žejo s sadjem, sadnimi sokovi, največ pa s »sprešanim« grozdom.

Obiskali smo seveda tudi grob našega dragega rajnega g. prof. Mirka Fileja. Ko smo bili pred dvema letoma v Gorici, nas je nasmejani g. Mirko vodil okrog in razkazoval in lani je prišel k nam na počitnice. Letos ga žalibog ne bo, le k njegovemu grobu smo prišli žalovat. Ob žalostinki, ki so jo zapeli naši pevci, so solze izpričale, kako nam je hudo za njim. Ob grobu so izpregovorili g. Mirku njegovi prijatelji: g. provizor Vinko Zalelet, g. Nande Novak in najožji prijatelj pokojnega Gorican g. Viktor Prašnik.

Obiskali smo pa še drug grob: Doberdob, »slovenskih fantov grob«. Tam nam je g. Nande pojasnjeval, kako je bilo v prvi svetovni vojni, kje je bil tudi on trikrat ranjen. Tisti, ki niso bili preveč žejni, so si ogledali tudi muzej na goriškem gradu, ki je zelo zanimiv.

Mnogo skrbni, pa tudi veselja je povzročila Hanzjeva aktovka. Iskali smo jo na vse kriplje, ona je pa mirno ležala ob Hanzjevi postelji, ker pač on ni hotel spati. Tako je pač, ako mama nabašejo aktovko, pa sin ne ve, kaj je v aktovki in si sposodi tujo aktovko in mavžna iz nje. Tisto mavžno iz tuje aktovke nam je Hanzje šel dolžan, pa ste povabljeni zato vsi izletniki, da pridete enkrat k Hanzju na klobase. Namesto tokajca nam bo pa moža dal.

Zadovoljni in polni lepim spominom smo se zopet vrnili v naše vsakdanje delo. Tak lep izlet bi privoščili tudi vam vsem!

Popravek

Škofovska vizitacija in birna na Djekšah ni bila 15. julija, kot smo napačno poročali zadnjic, marveč v četrtek, 5. julija 1962.

Šoferski kotic

Prva pomoč pri vožnji

Vozilo med vožnjo vleče na stran, vozilo »plava« po cesti

»Plavanje« vozila pri preostrem zaviranju ne sodi sem, temveč v poglavje o voznih divjakih, o ledeni cesti in o nesrečah.

1. Neenakomeren pritisk v gumah — zlasti spredaj. Preverimo ga vselej, ko jemljemo na črpalki gorivo.

2. Sprednji kolesi nista prav naravnani — to opazimo zlasti v ovinkih. Brezpogojno jih takoj prav nastavimo v delavnici.

3. Kolesa opletajo, ker niso dinamično uravnovešena — zlasti pri večjih hitrostih nad 80 km/h. Uravnovešijo nam jih v dobri mehanični delavnici.

4. Kolo »plava« na mokri cesti, če so gume preveč zlizane.

Razne okvare na električni opremi

1. Smerniki ne delajo. Preglejmo, morda zamenjamo le varovalke; preglejmo, popravimo napeljava, stikalo, avtomatični prekinjevalec. Zastarele smerne kazalce — če je to le mogoče — zamenjajmo z utripalci, ki so bolj vidni in mnogo zanesljivejši.

2. Sirena ne deluje — velja smiselno iskati kot za okvare v 1. točki. Če sirena neprekinjeno tuli, odklopimo kabel z nje — potem pa previdno do prve mehanične delavnice. Toda v resnici previdno! Bolje je seveda, če odkrijemo napako in jo popravimo.

3. Napake na ostali električni opremi: notranja razsvetljava, radio, ogrevanje šip, brisalci stekel. Popravljamo lahko praviloma le kable in zamenjamo varovalke, ostalo prepustimo delavnici.

Nekaj koristnih nasvetov: vselej imejmo s seboj zvitek izolirnega traku (ne prenese vročine!). Če zamenjujemo žarnice, jih prijemljemo s kosom papirja ali krpo, da se ne porežemo; brezpogojno zamenjujemo žarnice vselej le z enakimi. Pri nastavljanju žarometov (izredno važno!) se držimo tovarniških navodil.

Nezaželeni šumi, ropot in podobno na avtomobilu

1. Motor »zvoni«, če se preveč segreva.

2. Motor tolče, ker teče prepočasi. Vzroki: premrzli motor; prevelik predvžig (popravilo v delavnici!); previsoko toplotno

Tvoja brezobzirnost na cesti se navadno maščuje najprej nad teboj samim, zato vozi previdno!

število svečk (zamenjava!), pregosta mešanica (nastaviti vplinjač!), pokvarjena bencinska črpalka (popravilo v delavnici) — največkrat pa zato, ker vozimo prepočasi v preveliki prestavi.

3. Motor ropota kot diesel stroj, klenka. Manjvredno gorivo (uporabljajmo super bencin, primeren za vsa vozila z višjim kompresijskim razmerjem), oglje v zgorevalnem prostoru (povzroča samovžig, čiščenje v delavnici!).

4. V motorju šklepeta: izrabljeni bati, izrabljene stene valjev; če so ventili napak nastavljeni, slišimo rožljanje. Popravilo zaupajmo delavnici!

5. Motor zamošklo tolče — pokvarjeni ležaji. Do delavnice vozilo vlečemo. Kako je s porabo olja (?).

6. Motor tiktaka. Svorniki v batih imajo zrak. Popravilo prepustimo delavnici.

7. V motorju cvili: črpalka za vodo teče na suho ali pa se je v njej nabral vodni kamen. Prečistimo črpalko (delavnica).

8. Ob motorju slišimo eksplozije iz valjev: uničeno tesnilo med blokom in glavo motorja (zamenjati z novim), preluknjana izpušna cev ali glušnik (pozor — izpušni plini so strupeni, če uhajajo v notranjost vozila, lahko zastrupe potnike). Šumi v teh primerih so odvisni od števila vrtljajev: močnejši so, ko dodamo plin, in pojemajo, ko ga odvajamo.

9. Sklopka ropota, če počijo vzmeti v njej. Vozilo odvajamo do delavnice.

10. V menjalniku tolče, rjove, tuli, praska ali šklepeta; nevarna znamenja! Takoj na pregled v najbližjo delavnico! Mnogo-

Kako gojimo piščance?

Piščance začnemo krmiti šele po 36 urah, ko so se izvalili. Poldrugi dan jih torej pustimo, da prebavijo ostanek rumenjaka, ki so ga tik pred izvalitvijo vsrkali z vrečico vred skozi popkovo odprtino. Ta rezerva zadostuje za dva dni; če bi piščance krmili, brž ko se izvale, bi jim to celo škodovalo. Po »postu« boji prva hrana prosena kaša ali pa suha zmes zribanega kruha in koruzne moke, vsakega polovico. Nikdar ne smemo dajati piščancem trdo kuhanih jajc, ki so še manj nežnim žolcem teže prebavljiva.

Prve tedne krmimo piščance vsaki dve uri. Hrano jim natrosimo na obrobjeno deščico, nikdar na tla. Pustimo jim jo po pol ure, nakar ostanke odstranimo in pustimo kokljo s piščanci v polmračni sobi. V plitve posodice jim damo pitno vodo ali, še bolje, gosto kislo mleko. Prvi dan bi bilo nespametno spuščati kokljo z drobljančki na prosto. Nežne živalce potrebujejo predvsem materine toplote.

Drugi dan krmimo piščance prav tako kakor prvi, le da dodamo zmesi že nekoliko ovsene moke in tudi zdrobljenega lesnega oglja. V posebni posodici naj imajo vedno nekaj drobnega, ostrega rečnega peska, zdrobljenih jajčnih lupin in zdrobljenega lesnega oglja. Če imamo že sočno zelenje (kurja čreva, radič, divji regrat), ga tretji dan dobro zrežemo in damo v posebno posodi piščancem. Od četrtega dne

dalje že lahko zamesimo piščancem žgance in krušnih drobtin, če le mogoče s kislim mlekom. Žgance ovlažimo le toliko, da se še drobe. Dajemo jih izmenoma, enkrat kašo, nato žgance.

Po prvem tednu lahko dajemo namesto kaše zmes suhega koruznega, ječmenovega, ovsenega, pšeničnega in ajdovega zdroba ter izmenoma žgance iz teh vrst zdroba. Zdaj jih že lahko spuščamo ob tihiem in sončnem vremenu za nekaj ur na prosto, kjer sami najdejo kaj mesnatega priboljška: polže, črve, žuželke. Skrb za osrotele piščance, ki jih je koklja zapustila po 4 do 6 tednih in začela spet nesti, je predvsem v tem, da ne pogršajo beljakovinske hrane, ki je je dosti v mladem in sočnem zelenju ter v živalski prehrani (polžih, črvih, žuželkah).

Odrasle piščance prenehajmo krmiti z drobnim zrnjem in zdrobom, ki jih zdaj ne nasiti dovolj. Med mehko krmijo jim zrežimo čim več zelenjave (regrata, mlade detelje). Da ne bodo odrasle kokoši odjedale piščancem hrane, jim postavimo krmno pod krmilne kletke, ki jih napravimo iz lesenih letvic ali pa spletemo iz vrbovih šib. Vse živali naj imajo dovolj prostora pri koritu. Pred vsakim krmljenjem očistimo korita ter pravočasno odstranimo ostanke mehke hrane, ki se poleti kmalu skisa. Živali morajo vedno imeti svežo pitno vodo.

Kaj vemo o mravljah?

Mravlje so nadležne v shrambi kakor na vrtu, kjer s svojimi gnezdi in rovi izpodrinejo rastline, da usahnejo. Raznašajo in redijo pa škodljive listne in koreninske uši ter s tem širijo nevarne bolezni. Mravlje gnezdo poiščemo in ga zvečer zalijemo z vročo vodo, petrolejem ali ogljikovim žveplencem: 100 do 200 cm³ te lahko vnetljive tekočine zlijemo v gnezdo, nakar ga zagrnemo v zemljo. Seveda pri tem propadejo tudi rastline v bližini gnezda. Tam, kjer ne moremo doseči gnezda ali želimo ohraniti rastline, uporabimo zastrupljeno vabo, na katere radi prihajajo mravlje, da same uživajo in nosijo poslastice tovarišicam v gnezdu. Vsaka delavka prinese v gnezdo toliko vabe, da se z njo zastrupi lahko še dvajset sodelavk; tako lahko nekaj delavk zastrupi celo gnezdo. Najhitreje uspešno z vabami v zgodnji pomladi ob suhem in toplem vremenu, ko so mravlje še sestradane in se še niso pričele razmnoževati. Poleti, ko so v gnezdu bube, ki ne sprejemajo hrane, moramo vabe nastavljati vsaj teden dni, ker se vsak čas izležejo iz bub nove mravlje, ki jih je treba zastrupiti. Uspeh je popoln, ko se mravlje več dni zapored ne javljajo. Vabo pripravimo iz 120 g sirupa, to je zasičena raztopina sladkorja ali medu, primešamo malo belega arzenika ali ¼ g bljuvalnega vinskega kamna, ali 1 g svinčene arzenata. Šolsko gobico

krat pomaga že, če menjamo oz. dopolnimo olje.

11. Kolesa klopatajo ali zvenijo. Ustavimo avto in pogledamo, ali kolesne kape dobro sedijo, ali je za njimi kaj peska; potem močno zamajemo vsako kolo posebej, da ugotovimo, ali niso kje popustile pritrdilne matice ali vijaki; zanesljivejšje je seveda, če slednje opravimo z ustreznim ključem. Če ničesar ne odkrijemo, bo kaj narobe v ležajih, na vzmetih ali blažilcih: če je tako, kar hitro do najbližje delavnice.

12. Pločevinast ropot, če dodamo plin. Ustavimo, prestavimo v prosti tek, pritismo na plin: izpušna cev ali glušnik nista dobro pritrjena.

Pusch-, Sissy-, Pompy- in Mobylette-mopede od šil. 2.995.— naprej, moška in ženska kolesa (najnovejši modeli) od šil. 962.— naprej, šivalni stroji znamk Rast & Gasser in Gritzner, naročite najugodnejše v zalogi poljedelskih in gospodarskih strojev, koles, radioaparatorov, glasbenih instrumentov

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. Dobrla ves — Eberndorf
Telefon 04237 246

Zahtevajte cenik! Ugodni plačilni pogoji!

Po svetovnem prvenstvu v Pragi

Letošnje svetovno prvenstvo v telovadbi, ki se je odvijalo prve dni julija v Pragi, je za nami. Bile so to največje tekme, kar jih je bilo doslej in to v vsakem pogledu: kar se udeležbe tiče in še bolj v kvaliteten smislu. Še večje presenečenje so nam pa pripravili azijski narodi, zlasti Japonci, Kitajci in Korejci. Japonce smo poznali in smo računali s tem, da bodo igrali prvo violino na letošnjem prvenstvu. Kar so nam oni pokazali, že meji na vrhunec, ki ga je mogoče doseči v telovadbi. Vem sicer, da bodo ti žilavi sinovi z Daljnega vzhoda še šli naprej in se še povzpeli višje, vendar bodo tudi oni slej ko prej dospeli do meje, katere ne bodo mogli več prekoračiti. Drugo presenečenje so pa pripravili Kitajci, ki so zasedli četrto mesto, tesno za Čehi, ki so bili tretji. Poleg tega je pa njihov najboljši zastopnik zasedel častno tretje mesto na konju z ročaji.

Tudi Amerikanci so dokazali, da je pri njih telovadba na mogočnem pohodu. Pomislimo samo, da so se oni pri obveznem delu tekmovalca umestili na 13. mesto, kar je nekaj edinstvenega v mednarodni telovadbi. Na kako visoki stopnji so morale biti njihove poljubne vaje, je najboljši dokaz njihovo tretje mesto, ki so ga dosegli v poljubnem tekmovalju in sicer takoj za Japonci in Rusi.

Ravno tako dobro so bili pripravljeni Rusi, ki so s svojim izvajanjem zopet dokazali, da spadajo med najboljše telovadce na svetu. Z Japonci, ki so popolnoma zasluženo izvajali prvenstvo, tvorijo razred zase. V drugi razred bi uvrstili Čehi, Kitajce, Italijane, Amerikance; nato pa Fince, Vzhodne Nemce, Švicarje, Jugoslovane, Bolgare, Madžare in Poljake, četrto so se nekoliko oddaljili od prvoimenovanih štirih zastopnikov. Za prihodnje olimpijske igre, ki bodo leta 1946 v Tokiu, se bodo azijski narodi z Japonci na čelu verjetno tako pripravili, da jim bo težko priti blizu. Kakor se sliši, bodo tudi Amerikanci ubrali drugo pot v mednarodni vrhunski telovadbi, da jim bo prinesla večje uspehe; da drugi ne bodo držali križem rok, je povsem razumljivo, saj so si ravno pri letošnjih tekmah v Pragi nabrali dovolj izkušenj. Res je sicer, da je demokratskim državam težko držati korak z »državnimi amatenji«, ki se vzgajajo v tako zvanih »ljudskih republikah«, vendar iščejo potov, da bi kljub temu dvignili višino današnje telovadbe, ne da bi jim bilo treba kršiti amaterska pravila. V koliko se jim bo to posrečilo, bo pokazala že bližnja bodočnost; verjetno je, da evropske države, kjer je tekla zibelka tej lepi telesnovzgojni panogi in kjer je bila še prav pred kratkim telovadba na izredno visoki stopnji, ne bodo dopustile, da bi jih ostali svet pregazil.

Enaka presenečenja je prineslo praško prvenstvo tudi v ženski telovadbi, če ne morda še večja kakor moško. Tu so pokazale ruske telovadkinje absolutno nadmoč in jih kratko malo ni bilo mogoče doseči. Pa tudi nekaj drugih reprezentanc je bilo na taki višini, da se jim je čudil ves telovadni svet. Tu bi zlasti omenil Čehinje, ki so zasedle drugo mesto, in Japonke, ki so se umestile na častno tretje mesto.

Ob tej priliki ne morem mimo Rusinje Larise Latinine, ki si je tudi letos osvojila svetovno prvenstvo. Ta 27-letna Ukrajinka si je doslej osvojila že 19 zlatih medalj pri olimpijskih igrah in svetovnih prvenstvih. Šest let je od tega, kar nastopa na mednarodnih tleh ta odlična telovadkinja, učiteljica iz Kijeva in mati dve leti starega otroka. Nobena telovadkinja na svetu ne telovadi elegantneje od nje in ne skoči višje kakor ona. Verjetno bo zaključila s svojo telovadno kariero čez dve leti na olimpijskih igrah v Tokiu, ker ji kasneje leta verjetno ne bodo več dopustila tiste prožnosti, ki je pri vrhunski telovadbi potrebna. Njen rojak, večkratni svetovni in olimpijski prvak, 31-letni Šaklin, je pa verjetno že dosegel višek svojih sposobnosti, kajti na letošnjem prvenstvu ni dosegel nobene prvega mesta več.

Prihodnje leto imajo telovadci evropsko prvenstvo v Beogradu, telovadkinje pa v Parizu; čez dve leti so pa zopet olimpijske igre. Kratka je doba za priprave, vendar se bodo vsi tako pripravili, da smemo računati na velike uspehe in seveda tudi na presenečenja. In tega nam bo po vsej verjetnosti pripravil tudi mladi in odlični slovenski telovadeč, evropski prvak **Miro Cerar iz Ljubljane**, ki si je že v Pragi izvajal dve prvi zmagi.

Tvo Kermavner

I. T.:

Mati in odraščajoča hči

Vsakdanje življenje po naših družinah nam potrjuje, da je zlasti razmerje med materami in odraščajočimi hčerami nezdravo, škodljivo, če ne pogubonosno.

V znani nemški reviji sem bral tole resnično zgodbo: Neka mati je izgubila v zadnji svetovni vojni moža in starejšega sina, mlajši sin pa se je izselil v Ameriko. Pri hiši je ostala le še osemnajstletna hčerka Margot, ki je obiskovala zadnji gimnazijski razred. Uboga mati, ki je v tako kratkem času zgubila kar tri družinske člane, je živela v neprestanem strahu, da se bo nekega dne morala ločiti od Margot. Ob tej grenki misli je sklenila, da mora hčerka čim dalje ostati otrok.

In res, dekleta njenih let so se oblačile kot gospodične in imele sodobne pričeške, ona pa se je s svojimi otroškimi oblekami, kratkimi nogavicami in dolgimi kitami počutila med njimi kot otrok. To jo je seveda bolelo, zato je stalno nadlegovala mater, naj jo obleče tako, kot se spodobi za njeno leta. A mati je bila gluha za vse njene prošnje. Vedno ji je odgovarjala: »Kaj me brigajo druga dekleta, ti si še premlada za take obleke in pričeške!« Tudi na dekliške zabave, šolske plesne vaje in druge prireditve je ni pustila. Le v njenem spremljevalcu je smela iti v kino ali v gledališče.

Deklica je še vedno ljubila mater, četudi ji je iz dneva v dan rastle nezadovoljstvo v srcu. Prišlo je večkrat tudi do burnih prerokanj, a mati ni popustila, čeprav je medtem Margot že dopolnila dvajseto leto.

Kar na lepem pa je mati zbolela in so jo odpeljali v bolnišnico, kjer je ostala nekaj mesecev.

Margot je ostala sama v stanovanju in si je uredila življenje po svojem okusu. Lepa, priklupna deklica se je seznanila z nekimi mladeničem in med njima se je spletla velika ljubezen. Sklenila sta, da se bosta naslednje leto poročila. In v teh sanjah je bila Margot srečna, presrečna. V duhu je že gledala bodoči domek, moža in ljubke otroke.

A glej, brž ko se je mati vrnila, se je ta sreča podrla. Sklenila je, da bo hčerki na vsak način preprečila možitev. Sestala se je z njenim zaročencem in ga nagovarjala, naj pusti Margot, češ da ni pri zdravi pameti, da je po očetu dedno obremenjena in da bo ta dednost prešla tudi na njene otroke. Take in podobne laži se je izmišljala sebična mati, da bi pregovorila zagrenjenega mladeniča.

Po napornem prizadevanju je njen načrt res uspel. Naslednji dan je prejela Margot zaročenčovo poslovilno pismo. Vsa obupana se je zgrudila na stol in z onemoglim glasom zajekala: »Mama, to vendar ni res, ni res...« In mati? Njeno srce je prekipelo od sreče, ker je vedela da bo hčerka ostala pri njej. Tolažila jo je, češ, fant je imel prav, saj je vendar spoznal, da je še premlada.

M. van der Meersch:

2

Delo sem dobil!

(„Ribič“ — iz življenja katoliške delavske mladine)

Pri nas je neka ženska, ki so kose sukna s strojem obrobilale. Stara, utrjena, bolelna mamica se mi je kmalu zasmilila. Nihče se za to žensko ni zmenil. Prijaznim gospodičam, s katerimi so se lahko šalili, so vsi brž pomagali, če je bilo treba izmenjati kos ali pa sneti težak zavoj sukna. Starko pa so puščali, da se je sama mučila. Tej sem zdaj jaz pomagal. Bila je nekako šestdeset leta stara. Jokaje mi je pravila svojo zgodbo ter pripovedovala o svojih otrocih, ki ji nič ne pomagajo. Jaz sem ji ravnal kose ter mazal stroj. Ravnatelj je zaradi tega godrnjal:

»Svoje delo zanemarjate! Brigajte se za svoje opravilo!«

Ker pa sem zapazil, da nič ne reče tistim, ki so pomagali mladim delavkam, sem se zadeve bolj diplomatsko lotil. Zdaj sem tudi onim pomagal. Tako sem mogel svoji stari prijateljici še naprej pomagati in nikdo ni rekel nobene besede več.

Moj trud je bil poplačan. Med štirimi ali petimi dekleti, ki sem jim pomagal, ki pa niso bile dosti prida, je bila ena, katera se mi je pri tej priliki približala. Bila je kakih trideset let stara. Zares prav malo prida je bila. Danes je spala pri tem, jutri pri drugem. Vsi moški, ki so hodili mimo njenega stroja, so jo ščipali...

Nekoga jutra je vsa objokana prišla v

Doba socialnih papežev

Ko je velika množica delavcev v Rimu proslavljala sedemdesetletnico okrožnice papeža Leona XIII. »Rerum novarum« o delavskem vprašanju, je sedanji papež Janez XXIII. napovedal, da bo v spomin na ta dogodek izdal novo socialno okrožnico. Napoved je tudi v nekatoliških krogih zbudila veliko pozornost. Posebno težko so jo pričakovali delavci. Ko je okrožnica izšla, so pisali o njej tudi socialistični listi. Skoraj vsi resni in trezni ljudje so jo navdušeno sprejeli. Izrekli so ji priznanje in občudovanje. Le nekaj časnikarjev ji je hotelo podtakniti političen in polemičen namen.

Cerkev se zanima za ljudi

Vse tri okrožnice o delavskem vprašanju (»Rerum novarum« Leona XIII., »Quadragesimo anno« Pija XI. in »Mati in učiljica« Janeza XXIII.) nam dokazujejo izredno zanimanje Cerkve za socialno vprašanje, pa tudi njeno skrb in ljubezen, ki jo ima Cerkev do delavcev in do vseh, ki največ trpe zaradi neurejenih socialnih razmer. Vse te tri socialne okrožnice so važne tudi zato, ker iz njih spoznamo socialne razmere, v katerih je živela človeška družba tedaj, ko so bile izdane, in kako

Ko pa jo je drugo jutro hotela zbuditi, je opazila, da se hčerka ne gane. Na nočni omarici je ležalo poslovilno pismo in zaročenčeva slika. Nič drugega. Zdravnik je ugotovil, da se je Margot zastrupila z uspalnim praškom.

Takih pretresljivih zgodb je sicer malo med nami, vendar so. Saj smo nedavno brali v časopisih, da se je v Trstu zaradi nesrečne ljubezni zastrupila s plinom komaj šestnajstletna deklica. To dokazuje, da mlade ljubezni ne smemo podcenjevati. Smrt je sicer zadnji obupni korak mladega, življenja polnega bitja, vendar nam dovolj jasno dokazuje, kaj se dogaja v nesrečni dekliški duševnosti, kadar se lepe sanje srečajo z golo resničnostjo. Dokazuje nam pa tudi, da zaradi pomanjkanja verske vzgoje srce mladega človeka nima zaupanja v božjo Previdnost.

In prav v času, ko vzplamti prva ljubezen, je za mlado dekle neizmerno koristno, ako ve, da ima v materi prijateljico, ki ji lahko vse zaupa in ki ji je vedno pripravljena pomagati v stiskah in težavah. Kako velike važnosti je, če si mati pridobi hčerkino zaupanje že v otroških letih!

tovarno. Ker sva se midva precej bolje razumela, se je oglasila pri meni. Zvedel sem, da ji je bil njen najmlajši brat predvčerajšnjim v Maroku umrl. Potožila mi je vse svoje gorje. Bila je nesrečno omožena. Njen mož je pil. To jo je zagrenilo, da je sama začela tako živeti.

»Vam se človek lahko povsem zaupa...« Razlagala mi je, da se vkljub vsemu še ni čisto zavrgla. Bila je cerkveno poročena in pri prvem obhajilu je tudi bila. Povedala mi je seznam vseh svojih grehov. Še dandanes ne vem, zakaj. Čutil sem, da jo ta pogovor tolaži:

»Vam,« je venomer ponavljala, »človek lahko vse pove. Ne kvantate. Ne smejete se mi. Z vami lahko pametno govorim. Taki so tako redki...«

Tako sva postala tovariša. Prizadeval sem si, da bi prinesel nekaj svetlobe v njeno življenje, pa sem ji večkrat govoril o Bogu. Opozarjal sem jo tudi, da se človek ob tej močni opori vsekakor lahko dvigne. Nato mi je rekla:

»Saj nisem brezverska. Kadar koli načnem hlebec kruha, ga vselej poprej z nožem prekrizam. Pa vsako leto romam v Malière na božjo pot.«

Dobrohotno sem se ji posmejal ter ji skušal dopovedati, da to z vero nima veliko opraviti. Naj si rajši prizadeva, da v tovarni in drugod ne bo uganjala grdobji.

Nato si je res pošteno prizadevala, se odmaknila od drugih ter bila bolj sramežljiva, vsaj takrat, kadar sem jaz bil kje blizu.

Ščasoma sem postal posebne vrste tova-

se je Cerkev prizadevala, da bi svoj socialni nauk tem razmeram prilagodila, ga spopolnila in vsem, ki so živeli v bedi, zagotovila življenje, ki je človeku primerno.

Doba Leona XIII.

Tedaj, ko je papež Leon XIII. izdal svojo okrožnico, je v gospodarstvu vladal liberalizem, ki je učil, da je glavni namen gospodarstva, čim več proizvajati, izdelati in pridelati. Zato je dovoljena in tudi potrebna neizprosna gospodarska tekma. Ta tekma je bila najvišji pravec, ki je urejal razmerje med delavci in med gospodarji, oziroma voditelji gospodarskih podjetij. Kapital si je s posebnimi zakoni o trgovanju zavaroval svoje pravice in koristi. Država tedaj še ni imela pravice posegati na gospodarska področja. Delavski sindikati so bili prepovedani. Vse je moralo služiti iskanju in zagotovitvi čim večjega dobička.

Gospodarski liberalizem s svojo neomejeno tekmo je bil za delavstvo zelo trd in krut. Delavci so dobivali tako nizke plače, da so trpeli pomanjkanje. Njihovo zdravje pri težkem in napornem delu ni bilo zavarovano. Delati so morali tudi žene in otroci — večkrat v zelo slabih razmerah.

Nikdar več ga ne bo izgubila. Deklica bo vse zaupala materi, če ne danes, pa jutri. Saj vemo, da ima vsak človek svoje skrivnosti, ki jih nerad zaupa drugemu. Prav tako imajo skrivnosti tudi mlada dekleta, ki jih še materam ne zaupajo rade. Zdi se jim, da bi jih oskrunile, če bi jih zaupale komu. Pametna in razodna mati prav gotovo ne bo silila v hčerko, da bi se ji izpovedala. Naj počaka, da bo v njeni duši vse mirno dozorelo, potem ji bo prav gotovo vse povedala.

Mlada deklica, posebno, če se ima za lepo, pogosto postane domišljava, naduta. Prepričana je, da so vsi moški zaljubljeni vanjo. Tudi njeno obnašanje postane odbijajoče, nepriklupno. Kakor hitro opazi mati, da gre dekličin razvoj v nepravilno smer, potem naj jo skuša na miren način pripraviti do pameti in razsodnosti. Kajti z neprimerno grajo bi mati več škodila kot koristila. Zakaj prav v tem času zbujajo neprimerna graja odpor in zagrenjenost. Slabotni značaji mladih deklet postanejo potuhnjeni, neodkritosrčni in hinavski, močni se pa spustijo v neizprosni boj s svojimi roditelji. Včasih zadošča le malenkosten očitek in že je preprič tu.

riš štirim ali petim takim ženskam. Kupovale so od mene časopis. V urah, kadar so silneje ko navadno začutile v sebi vso praznoto svojega življenja, so mi od srca vse zaupale. Bila je moja posebnost, poslušati zaupne izpovedi. Sam ne vem, kaj so ljudje videli v meni; ampak — kar je res — zaupali so mi in mi pripovedovali, česar bi kje drugje nikoli ne bili povedali. Kajpada me v urah sproščanja in razbrazdanosti niso več poznali. Smejali so se mi in rinili tja, kjer je bilo »življenje«. V težkih urah pa so se vračali k meni, ker sem bil vsekakor dostojen.

Tudi delavni Holmer, fanatičen komunist, je nazadnje prišel meni potožiti svoje srčne bolečine. Tako sem spoznal vso njegovo zakonsko žaloigro:

»Nikoli se nikar ne oženi! Nikomur več bi tega ne svetoval. Moja žena ni prav za nič. Taka je kakor krava, kadar zbežlja. Življenje z njo je pravi pekel. Pretepava se — in se za prihodnjo noč spet pobotava, pa se zjutraj potem človeku vse še bolj gnusi. Potem pa še tašča povsod vtička svoj nos. Pa to le tebi povem. Drugim bi tega ne pripovedoval. Včasih pa si človek mora olajšati srce...«

Svoje dohodke si je večal s ponočnim tihotapstvom.

Poznal je tudi Dhouthulsta. Holmer se je menda enkrat v krcini napil in se stepel. Rešil ga je Dhouthulst. Policija je namreč iskala Holmerja, ki je zbežal. Dhouthulst pa je govoril o gospodi, jim ponudil kozareček ter vse tako nedolžno popisoval, da se policiji ni zdelo več vre-

Delavcem je stalno grozila brezposelnost. V življenju delavskih družin ni bilo reda. Delavci so morali živeti v razmerah, ki niso bile primerne za človeka. Ta beda, ki je pa delavci niso bili sami krivi, je delavce silila v obup, k upor in k prevratnim gibanjem.

V takih razmerah je papež Leon XIII. leta 1891 dvignil svoj glas. S svojo okrožnico je obsodil vsako brezsrčno, krivično izkoriščanje in izžemanje delavcev. V njej je tudi opozoril na pravice delavcev. Te pravice so: primerna plača, zadostno imetje in dostojno, urejeno družinsko življenje. Vsi bogati, zelo premožni ljudje so dolžni pomagati tistim, ki so v bedi. Država je dolžna varovati čast in dostojanstvo človeške osebe in skrbeti, da bo pravičnost urejevala delovne pogoje. Na koncu okrožnice papež Leon XIII. poudarja, da imajo delavci pravico, da se organizirajo v svobodnih delavskih organizacijah.

Nauk te okrožnice je bil za tedanje čase popolnoma nov, prevraten. Voditelji katoličani bi preprečili mnogo nesreč, ki so prišle pozneje na človeštvo, če bi takoj sprejeli navodila papeža Leona XIII. in jih začeli dosledno izvajati. Tako so pa prepustili socialistom prednost, da so branili delavske koristi. (Dalje)

Iz filmskega sveta

Nemoralnost v evropskem kinu

(Priredil J. R.)

Slabi časi se nam obetajo, kar zadeva nove filme!

Poglejmo samo mednarodni festival v Cannesu v letu 1960: le eden izmed 29 predvajanih filmov je imel res globoko versko vsebino in pogled na življenje. Prihaja do tistega, katerega razvoj gre naravnost v vero, kot kaže. Pred leti je vse letelo za njim — danes mu ne slede več. Gre za Ingmar Bergmanna in njegov »Junkfrukällan« (Studenec device).

Vsi drugi filmi kažejo kaj otročji, prazni, smešni obraz krščanstva, pričeni z »Ben Hurjem«. Drugi pa zlonamerno potvarjajo: argentinski »La procesión«, »La dulce vita«, »La Aventura«, »Macario« morda vsaj nehote. Tretji imajo od vere le še kakega duhovnika za mašilo (francoski: »Ce se bojiš vetra«; »Čudna Amerika«; angleški »Mladi«). Nekateni popolnoma puščajo ob strani Boga in vero v okolju, ki je izrecno ali tiho brezversko (španski »Los golfos«).

Še slabše je nramno stanje: od opolzke govornice v »La dulce vita« preko vseh drugih nramnih zablod zlasti v italijanskih in francoskih filmih, ki se jim pridružujejo sedaj še Japonci... in seveda tudi Argentinci.

V Benetkah ni bilo dosti boljše. Nagrajdo je prejel film »Prehod čez Ren«, ki pripoveduje zgodbo nekoga, ki zapusti ženo in domovino, zato da bi si ustvaril novo svobodo v novi domovini in z drugo žensko. In film spada še v stari val! Razum (Nadaljevanje na 8. strani)

dno raziskovati. Poslej je Holmer JOC zelo čislal.

Tako sem nepričakovano naletel na sled tovariševega delovanja. Vse torej vendarle ni bilo zaman! To je še mene ohrabilo. Po meni, po mojem prizadevanju, po moji potrpežljivosti bodo tudi moj znak, moje vero vzljubili in čislali.

Večkrat so zabavljali zoper duhovnike. O njihovem zasebnem življenju so si pripovedovali podlosti in umazanije:

»Ti gospodje pravijo, da morajo drugi ljudje imeti otroke. Sami jih pa ne marajo. Res nas imajo za tepce.«

Take prilike sem porabil in jim razlagal, zakaj moramo imeti otroke, in pa: ne toliko otrok, kolikor jih sploh moreš imeti, marveč toliko, kolikor jih moreš vzgojiti in odgojiti. Razložil sem jim, da iz gole sebičnosti ravna, kdor le jalovo streže svojemu poželenju, in da to ljubezen razkrajja ter mori. In začuda, moški, kakršen je bil komunist Holmer, so me boljše razumeli ko vsi drugi. Niso mi ugovarjali. Kolikokrat sem vesel opazil — zdelo se mi je potrdilo krščanske vere, da je v vseh ljudskih plasteh, ki sem z njimi imel stik, razumeval ravno moški, najsi je še globlje zabredel, da je včasih vzdržnost vendarle potrebna: kajpada zgolj moški, ki mu v srcu še ni docela zamrlo hrepenenje po nramnem dvigu. Vsi ti ljudje so bolje ko jaz občutili: preveč uživanja ljubezen ubija in človeka poživini. Težko se jim je zdelo le eno:

(Dalje prihodnjik)

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Fran S. Finžgar:

Sprejemni izpit

Ko se je Francelj zjutraj prebudil, dolgo ni mogel zbrati utrujenih misli. Planil je iz postelje in se oblekel. Po zajtrku je odšel v šolo k sprejemnemu izpitu.

Pismene naloge ga niso oplašile, razen nemščine. Ko je zapisal narekovane stavke, da jih prevede v nemščino, je odložil pero, se naslonil s hrbtom ob klopi in čakal.

»Ne boš?« ga je vprašal profesor.

»Ne znam,« je odgovoril Francelj.

»Pa hodi!«

In prav takrat je dotipal Francelj v žepu materino desetico. Naglo je vstal, pograbil klobuk in odšel pred gimnazijo. Najbolje si je zapomnil, da stoji pred njo prodajalci slaščic, ki so nosili majhne »štantke« pred seboj. Takega moža je poiskal in zapravil celo desetico. Prepričan je bil dodobra in tega prepričanja je bil vesel, da izpita ni naredil, in se bo povrnil z očetom domov. Kakor je hrepenel po mestu, tako se ga je nasitil docela. Mirno je čakal Matevža in očeta, ki sta obljubila, da se vrmeta ob določeni uri. Zbal je slaščice, vesel, da je pognal desetico. Če bi

P O N E V I H T I

*Skozi raztrgan oblak
sonce pomladno sije,
mavrica — pisani trak —
se v loku k nebesom vije.*

*V nitkah srebrnih dež drobn
spokojno na zemljo pada,
od severa veje piš hladan,
z njim setev igra se mlada.*

*Ozira se kmetič preko njiv,
Gospoda slavi očitno:
»Zahvaljen, da bil si milostljiv,
da rešil za kruh si žito!«*

Ljubka Šorli

jo prinesel domov, bi mu jo mati gotovo spet vzela.

Sredi kričočih dijakov, ki so barantali za knjige, je zagledal očetov klobuk in hitel k njemu.

»Oče, nič ne bo! Kar zapodil me je!«

Očetu se je lice zresnilo.

»Nisi zdelal? Se mi je zdelo. Čemu trošek in pota?«

Tedaj je pristopil Matevžek in razjasnil, da fant še nič ne ve. Treba je počakati še šestnega izpita.

Ko je Francelj zagledal očetovo nagrbnčeno čelo in zaslišal staro pesem »o trošku«, se je potuhnil in ni pokazal več veselja. Prepričan je bil, da bo padel. Najpade potem nanj tudi očetova jeza zaradi

nepotrebne troška. Vedel je, da bo otet mesta in tiste črne ječe, kamor so ga nastanili.

Ali to pot se je Francelj urezal. Pri ustnem izpitu se je celo odlikoval. Verouk — igrača, slovenščina — takisto. Pri nemščini omeni profesor, da pismeno ni naredil ničesar.

»Znaš sploh kaj nemščine?«

»Znam pisati, znam brati in vem iz glave vse besede, ki se pišejo z „ö“.«

»No,« se je namuznil profesor.

Francelj pa je prišel, kakor bi odprl zapah na rakah pri mlinu: Behörde, blöde, Börse, böse... Razumel ni seveda niti ene besede. Naučil se jih je na paši zaradi učiteljeve želje, da je zaslužil iz nemščine pd. (prav dobro).

Profesorju se je navsezadnje ta glasna nemška ploha zdela toliko imenitna, da je razsodil:

»Če se boš potrudil, bo že šlo,« in Francelj se je preselil v drugo sobo, kjer je šlo za računstvo.

Dokaj pogumno zaradi tega uspeha odpre vrata in priropota v sobo ter takoj sede v zadnjo klop. Za katedrom je stal majhen mož s preko pleše počesanimi lasmi — strogi profesor Mihael. Ko je zagledal Franceljna, ki je pozabil na klobuk in ga snel šele v klopi, se je razjezil:

»Dečko, neotesani kmet, vstanil! Kdo ti je velel sestiti?«

Janko Kersnik:

KMETSKA SMRT

(Nadaljevanje in konec)

Ranocelnik je odhajajoč postal malo na stopnicah pred vežo in Anton mu je odšel plačilo.

»Ne vem, bo li kaj z očetom ali ne! Umrli bodo skoraj gotovo!« je menil zdravnik in potegnil rameni kvišku. Hči je na glas zajokala, sin Anton pa ni izpremenil lica, niti zinil besede.

Pozno na večer je bilo, ko so stali vsi domačini okrog očetove postelje. Tudi nekaj sosedov je bilo navzočih.

»Nesreča, to je nesreča!« je zmajeval z glavo sosed Češek. »Umrli boš, Planjavec — umrl — tega noben padar ne ozdravi.«

»Saj je tudi ta, naš — tako dejal!« je pritrdil Anton.

Starec je čul te besede, pa mu niso bile strašne; nasprotno — kakor tolažilo so mu zvenele.

»Uh-uh-uh!« je zajčkal; ali to je bil dušek le telesnim bolečinam.

Franceljna je oblila zona. Puhnil je iz klopi in obstal blizu vrat. Vse se je ozrlo vanj. Po kratkem molku, ko so se zvečine gosposki dijački nagledali Franceljnovih grozovitih škornjev, predolgih hlač, prevelikega suknjiča, je udarilo vse v smeh.

»Tihooo!« je zagrmel zopet profesor. Kakor bi odsekal: molk. »Sedi, dečko, in poslušaj!«

Francelj je sedel in uprl oči na desko. Bledikast deček je stal tamkaj. Profesor Mihael je narekoval:

»35 metrov blaga stane 65 goldinarjev; koliko stane 7 metrov istega blaga?«

Deček pri deski je napisal številke, menal in mrmral, dokler ni potekla profesorju potrpežljivost in »hajdi« ga je pognal v klop.

»Dečko, sedaj pa ti! Bomo videli!«

Francelj se napoti z odločnimi koraki k deski, pograbi gobo in izbriše vse, kar so napisali drugi.

»Zakaj brišeš?«

»Zato, ker je napak!«

»Bravo, dečko! Narédi bolje!«

Francelj glasno računajoč piše in številko deli in množi, da se je tresla deska, in reši nalogo pravilno.

»Ali ste ga videli?« se obrne profesor Mihael do učencev. »Sedaj se jim pa ti smej, praznoglavec!«

Nato je stopil k njemu in ga potrepal po ramih:

»Le pogum, dečko! Midva bova dobra prijatelj!«

Drugi dan je Francelj zvedel, da je sprejet na gimnazijo.

»Še eden mora biti,« je silil Češek, ki je bil zvedenec v takih stvarih.

Planjavec je premišljal.

»Kaj pa Kodrč?«

Planjavec je molče odmajal z glavo.

»To je baba,« je zinila hči.

»No, pa — Martinkovec?«

Bolnik je kimajoč pritrdil in pol ure pozneje so sedeli vsi trije sosede v sobi in tlačili in vžigali svoje pipe-vivčke.

»Oh, oh, oh!« je vzdihoval venomer Martinkovec in »umrl bo, umrl bo,« je trdil glasno Češek.

»Kako pa boš, Planjavec?« je vprašal Bunček.

»Uh-uh-uh!« je dejal ta in položil glavo postrani proti zidu.

Od domačinov je samo Planjavka ostala v sobi; otroci in posli so bili šli venkaj po opravkih, ki so si jih kar izbirali.

Nekoliko trenutkov je bilo tiho v sobi, le od ure poleg vrat se je čul enakomerni: »Tik, tik, tik.«

Bolnik je prvi izpregovoril.

»Zemljišče naj bo Antonovo,« je dejal počasi in v odmorih, »drugim po osem sto, Micki pa še kosilo in posteljo in skrinjo, če se omoži —«

»Torej bališče?« je vprašal Češek.

»Ne, samo posteljo pa skrinjo!« —

Potem so spet vsi molčali.

»Pa pokopati me mora — z dvema gospodoma!«

»In za svete maše?« vpraša Bunček.

»Sto goldinarjev za rimske maše pa za cerkev tudi petdeset glodinarjev!«

»Pa za sedmino?« se je oglasil Martinkovec.

»Tudi sedmino mora napraviti.«

»Kar reci — koliko!« je silil Martinkovec, ki je že sedaj požiral sline v mislih, kako se bo jedlo in pilo na sedmini.

»Bo že vedel in bo — vedel!« je zavrnil bolnik, ki je govoril vse razločno, dasi pretirano.

Molčali so sedaj, akoprav jim je bilo vsem še nekaj na jeziku.

In ker nihče sosedov ni zinil, se je oglašila Planjavka tam izza peči:

»Kaj pa meni?«

»Materi pa — doto, ki jo ima v zemljišču, in pa živče do smrti — pa — kót — pa — obleko —«

»In drugega nič?« je zjavkala starka. »Torej za to sem se trudila in delala kakor črna živina?«

Spustila se je v glasen jok.

»Saj sem se jaz tudi!« je vzdihnil Planjavec.

»Da me bodo na stare dni od hiše podili! To sem prislužila!« je tarnala ženica.

Pa nihče izmed mož ni imel razuma za nje bolelost.

(Nadaljevanje na 8. strani)

N. V. GOGOLJ:

2

Plašč

Vestni Akakij Akakjevič je tudi videl, koliko surovosti in neusmiljenja se skriva za skorjo družabnosti tako imenovanega boljšega sveta, da, celo v ljudeh, ki jih splošno imajo za plemenite in spoštovanja vredne!...

Težko bi bilo najti človeka, ki bi tako vestno spolnjeval svojo službeno dolžnost, kakor je bil Akakij Akakjevič. Pa kaj pravim, vestno: Akakij Akakjevič je služil s strastjo, naravnost ljubil je svoj poklic. Ko je prepisoval akte, je vstal pred njim neki pisan in prijazen svet. Kar naslajal se je pri svojem delu: nekatere črke so mu bile prave ljubljenske. Kadar je prišel do njih, se je kar izpremenil: lahno se je nasmehnil, mežikal z očmi in premikal ustni, tako da bi bil gledavec mogel razbrati z njegovega lica, katera je bila črka, ki jo je prepisaval ali naravnost naslajal.

Če bi ga bili plačevali, kakor je po svoji vnemi zaslužil, bi ga bili na začudenje njegovega samega morali povzdigniti v čin državnega svetnika. Tako pa ni, kakor so se izražali njegovi ostroumni tovariši, zaslužil petlje za gumbnico, pač pa je dobil zlato žilo od samega sedenja. Moram pa omeniti, da se je nekoč našel nekdo, ki ga je znal ceniti. Bil je to ravnatelj, dober človek, ki ga je hotel za njegovo dolgo zvesto

službo nagraditi in je ukazal, naj mu zaupajo važnejše delo, kakor je golo prepisovanje. To delo je obstajalo v tem, da je bilo treba neki akt izpremeniti v poročilo na neko drugo službeno instanco. V ta namen je bilo treba samo spremeniti zaglavje pa tu in tam postaviti zaimek prve osebe v tretjo. Akakij se je lotil dela. Toda stvar ga je tako zmčala in utrudila, da se je ves oznojil, si otiral čelo in končno vzkliznil: »Ne, dajte mi rajši kaj pisati.« Odslej mu do konca življenja niso dajali drugega dela kakor prepisovanje.

Razen prepisovanja za Akakija Akakjeviča ni obstajalo ničesar drugega na svetu. Nič se ni menil za svojo obleko. Njegova uniforma, ki je bila prvotno zelene barve, je sčasoma postala močnato rdečkasta. Ovratnik mu je bil ozek in tako zgrbančen, da mu je vrat, čeprav ni imel dolgega, moled daleč iz ovratnika, tako da je bil podoben podobam iz mavca z gibljivo glavo na lesenem klinu, kakor jih nosijo inozemski trgovci naproday po ruskih vaseh. In vedno se je nekaj prijemalo njegove uniforme, zdaj bilčica sena, zdaj nitka. Vrh tega je imel, spešeč po ulici, posebno spretnost, da je prišel pod okno kakor nalašč v tem hipu, ko so iz njega vrgli kakšno smeti in zato je prinesel na svojem klobuku v pisarno ali k sebi na stanovanje vedno kakšne kumarčone ali bučne olupke ali kaj podobnega. Nikoli v svojem življenju se Akakij Akakjevič ni zanimal za nič, kar se je delalo in dogajalo vsakega dne na ulici in kar vsikdar opazijo njegovi tovariši, mladi uradniki, tako da

njihovemu ostremu očesu nikoli ne uide, če se na primer na drugi strani hodnika komu odpara stremence pod hlačami — prizor, ki jim je v posebno zabavo. Akakij Akakjevič je vsikdar videl pred seboj samo čisto, ravno, enakomerno pisavo svojih prepisov in samo, če je zadel v gobec kakšnega konja, ki mu je brizgnil iz svojih nozdrv v obraz gorke sapo, je zapazil, da se ne spreha sredi vrste svojega akta, ampak sredi ulice. Ko je iz urada dospel domov, je takoj sedel za mizo, posrebral svojo željnato juho in pojedel kosček govedine s čebulo z muhami in drugim vred, kar se je na jestvinah po božji volji nabralo. Ko se je nasitil, je vstal, sedel za pisalno mizo in začel prepisovati listine, ki jih je bil vzel s seboj na dom. Če pa ni bilo aktov, ki jih je bilo treba prepisati za urad, pa je v lastno zabavo sam za sebe prepisoval tiste, ki so se mu zdeli posebno imenitni bodisi zaradi lepote sloga, bodisi zaradi važnosti in visokega položaja osebe, na katero so bili naslovljeni.

Ko se sivo petrograjsko nebo zagrne v plašč noči in se je vse uradništvo navečerjalo, kakor mu pač dopušča plača, ko si je vse oddahnilo od škripanja s peresi, od svojih skrbí pa od poslov, ki si jih človek sam nalaga bodisi iz potrebe, bodisi čisto prostovoljno, si vsak poišče primerne zabave. Ta gre v gledališče, drugi se potika po ulicah, da si ogleda nove toalete, tretji se gre klanjat kakšni lepoticí, zvezdi skromnega uradniškega društva — drugi, ki jih je največ, se podajo na obisk k svojim tovarišem v četrto ali tretje nadstropje, kjer

se zbero v stanovanju s sprejemnico, kuhinjo in dvema sobama, ki so celo opremljene po modi s svetilko ali kakšno drugo stvarjo, ki je bila nabavljena s težkimi žrtvami s prihranki, za katere se je lastnik odpovedal večerji, izletom in drugim takim več ali manj nujnim potrebam.

To je čas, ko se uradniki sestajajo s svojimi prijatelji v majhnih stanovanjih, da igrajo karte, pijejo čaj in prigrizujejo poceni slaščice ter vlečejo dim iz dolgih pip. Pri tem si pripovedujejo razne škatule in spletke iz boljših krogov, zakaj ni ga ruskega človeka, ki bi mogel odvrniti svoje misli od višjih stanov družbe. Drugi ponavljajo večne dovtype in šaljive zgodbe, kakor na primer o komandantu, kateremu so javili, da so zlikovci konju na spomeniku Petra Velikega odsekali rep.

Naš Akakij Akakjevič pa si nikoli ničesar takega ni privoščil. Nikoli ga nihče ni videl na takih večernih zabavah. Ko se je napisal do trudnega, je legel spat in se že v naprej nasmihal pri misli na jutrišnji dan, kaj mu bo ljubi Bog naklonil, da prepiše. Tako je čisto mirno teklo življenje človeka, ki je bil s štiri sto rublji plače na leto popolnoma zadovoljen s svojo usodo in bi morebiti bil dočakal visoko starost, da se mu ni pripetil eden tistih nesrečnih dogodljajev, s katerimi ni posuta samo pot titularnih, ampak tudi tajnih, dejanjskih, dvornih in drugih svetnikov, ne izvzemši tistih, ki sploh ne dajejo nobenih nasvetov niti jih ne sprejemajo od drugih.

(Dalje prihodnjič)

Nemorálnost v filmu...

(Nadaljevanje s 6. strani)

Ijivo, da so filmi novega vala (n. pr. About de soufflé, Quai des brumes, Les veaux de l'amour, Le faurceur) in laški (Rocco in njegovi bratje, L'avventura) še precej slabši.

Kaže, kot da danes more uspeti samo to, kar je nenormalno. »Karmeličanke« niso uspele, ker je film preveč »čist«. Morda je pa to, kar je danes nenormalno?

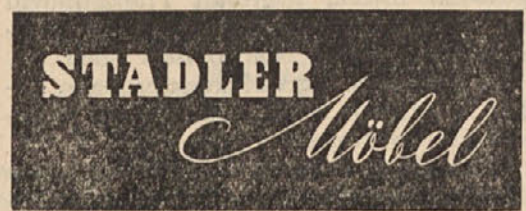
In vendar je na vzhodu dosti boljše. Seveda ne bomo hodili k Sovjetom po pravne nauke, a film kot n. pr. »Balada o vojaku«, je umetniško dosti močan in nraven, kljub zakritemu prešuštvu, v primeri z zahodnimi filmi naravnost vzoren.

Kaj žene zahodni film v ta razkroj?

Razkroj seveda ni umetniški. Filmi, ki danes nastajajo, imajo svojo precejšnjo vrednost! Razkroj je verski in nraven. Še več: nekateri si izrazito zastavijo namen, da

podro še zadnje ostanke navidezne vere in pravosti, v kateri danes zahodni svet živi. Toda kaj postaviti namesto tega?

Luigi Visconti, komunist in eden glavnih borcev proti tako imenovanim »moralistom« (ime so jim nadeli nasprotniki), režiser filma »Rocco in njegovi bratje« pravi, da je nraveno sodbo o dobrem in zlu, kot ju je doslej pojmovalo krščanstvo,

skvaril verski puritanizem. Ta se mora danes umakniti drugi zamisli, ki je bolj v skladu z modernim človekom. Z drugo besedo: Danes nam ni za zvestobo v zakonu; torej se razume, da je treba dovoliti razporeko, stransko ženo, izmenjave in podobno...

Športni kotiček

KVALIFIKACIJSKE TEKME:

Št. Janž ostane v drugem razredu

Ko je v sredo, 11. julija, Atus Treibach premagal moštvo iz Bleiberga z rezultatom 2:0 (0:0), je imelo šentjanško moštvo še upanje za vstop v višji razred. Zato so Weitensfeld, Pliberk in Št. Janž, ki zavzemajo v njih skupinah drugo mesto, imeli kvalifikacijske (izbirne) igre.

Pretekli četrtek je bilo v uradu Koroške nogometne zveze žrebanje. Tja so bili povabljeni za-

nesrečno, da je v visokem loku padla v lastno mrežo, je bilo 2:0 za Pliberk. S tem rezultatom je bila prva polovica končana.

V drugi polovici pa sta obe moštvi igrali čisto izenačeno. Popiču se je posrečilo celo znižati rezultat na 1:2 in Hanzej Gabriel je stal nekoliko pozneje sam pred vratarjem — a sreča ni ležala v njegovi nogi, žogo je pognal čez gol. Pet minut pred koncem so bili Pliberčani bolj srečni in so ustrelili 3. gol ter si s tem zagotovili zmago ter vstop v prvi razred.

Nogometno moštvo Št. Janž

Stojé (od leve na desno): Hafner Mihi, vodja enajstorič; Malle Toni, Zunder Poldi; Partl Martin; Gabriel Hanzej; Durchschlag Dieter; Gabriel Hanzej.

Kleče (od leve na desno): Walchensteiner Helfried, kapitan enajstorič; Hanscho Miha; Dovjak Konrad; Siedler Andrej in Schmied Pepi.

stopniki teh treh moštev. Določene so bile sledeče tekme:

V soboto, 14. t. m., Št. Janž: Weitensfeld v Št. Vidu ob Glini. Zmagovalec iz te igre igra naslednji dan na domačem igrišču proti Pliberku.

1. tekma: Št. Janž: Weitensfeld 2:0 (2:0)

Št. Janž se je kar v začetku vsul z močnimi napadi na nasprotnika in že po petih minutah je zabil Popič Lojze v nosprotnikovo mrežo — 1:0 za moštvo iz Št. Janža. V naslednjih minutah je imelo moštvo iz Weitensfelda lahko premoč v igri, a napadalci niso bili zmožni, da bi izenačili. Deset minut pred koncem prvega polčasa je najboljši napadalec Zunder Poldi z močnim strelom zagotovil domačemu moštvu zmago — 2:0. S tem sta bila igra in rezultat odločena. V drugi polovici igre so naši mladi igralci bolj branili kot napadali in šele četrte ure pred koncem so pokazali, kako se igra tehnično in lepo. Zmaga bi lahko izpadla ob tem času še više — saj sta Malle in Zunder žogo zadela samo na les. Ni potrebno, da bi vsakega posebej pohvalili, ker vsa enajstorič zasluzi odlično pohvalo.

2. tekma: Št. Janž: Pliberk 1:3 (0:2)

Ker je bil Št. Janž zmagovalec sobotne igre, je moral nastopiti doma proti moštvu iz Pliberka, ki je bilo spočit, dočim se je pri domačih igralcih kazala utrujenost in zbitost zadnje igre.

Skoraj ves popoldan je deževalo in športno igrišče v Št. Janžu je bilo podobno barju. Veliko radovednih gledavcev se je zbralo, da bi videli zmagovalca. Na mokrem igrišču se domačini začetkom niso znašli in kmalu so gostje vodili 1:0. Nepronehoma je enajstorič iz Pliberka napadala, a vratar domačinov Konrad se ni pustil premagati; šele ko je Miheju mokra žoga padla na nogo tako

Posebno pohvalo zaslužio: vratar Konrad (najboljši igralec na igrišču), Durchschlag, Walchensteiner in Popič Lojze. — Omeniti pa bi bilo treba še to: da je eden najboljših šentjanških branilcev (imena ne bomo imenovali) pustil druge tovariše na cedilu, ker se mu vreme najbrž ni dopadlo, in če bi padel, da ne bi bil preveč umazan.

Drugim šentjanškim fantom pa ključemo: Le tako naprej in drugo leto kot mojster v prvi razred!

FILMSKA OCENA

Bistrica v Rožu. — Sobota, 21. 7.: Micky Maus — Festival (II). — Risani trik-film. — Nedelja, 22. 7.: Der Geigenmacher von Mittenwald (III). — Sreda, 25. 7.: Die Kanaille von Kansas (IV). Film z divjega zapada.

Borovlje. — Sobota, 21. 7.: Jovanka und die anderen (IVa). Dramatične epizode iz partizanske vojne v Jugoslaviji. V središču dogodki 5 mladih deklet, ki so jim zaradi zvez z nemškimi vojaki obrili glave. — Nedelja, 22. 7.: Freddy und der Millionär (IIa). Veseloliga. — Torek, 24. 7.: Inspektor Kent jagt Flotte Puppen (IVa). Kriminalni film. — Četrtek, 26. 7.: Der letzte Wikinger (IV). Plene Wikingov v boju proti Norvežanom.

Dobri ves. — Sobota in nedelja, 21. in 22. 7.: Junge Leute brauchen Liebe (III). — Muzikalična veseloliga. Mlado dekle se zaljubi v svojega starejšega šefa. — Sreda, 25. 7.: Callaghan ist wieder da (IVa). Kriminalni film za odrasle. S premislekom!

Miklavčevo. — Nedelja, 22. 7.: An einem Freitag um 1/2 12 (IVb). Gangsterski film. Usoda gangsterskega tria, ki napade neki denarni transport. Zaradi brutalnosti z resnim premislekom. — Četrtek, 26. 7.: Callaghan ist wieder da (IVa). Kriminalni film za odrasle. Z resnim premislekom.

Pliberk. — Sobota in nedelja, 21. in 22. 7.: Weit ist der Weg (IIa). Skromen pustolovski film. — Torek, 24. 7.: Höhle der Gesetzlosen (IV). Film

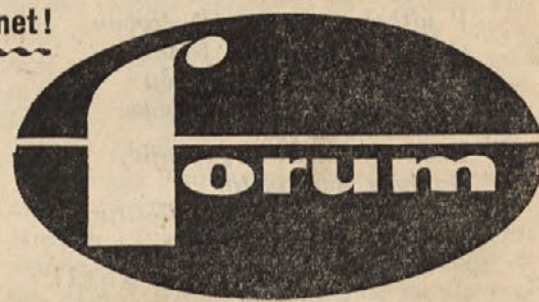
Vorteilhafte Angebote

FÜR DAMEN:

Sommerkleider	
aus bedrucktem Baumwollstoff, kurze Ärmel	98.—
Badeanzüge	
in vielen Dessins, gute Paßform ab	64.—
Perlonstrümpfe	
nahtlos, feinmaschig, I. Wahl, Dreierpackungen	35.—
Perlon-Unterkleider	
breite Spitzen, alle Farben	46.—
Dralon-Büstenhalter	
Marke „Triumph“, abgesteppt	19.50
Kork-Pantoffel	
6 cm Keilabsatz, strapazfähige Laufsohle	29.50
Pullover	
reine Wolle, in schönen Modefarben	79.—
Ballonstoffmäntel	
verschiedene modische Farben, Kunstseidenfutter	298.—
FÜR HERREN:	
Hosen	
Twinfasson	178.—
Freizeithemden	
kurze Ärmel, mit Ausschlagkragen, aufgesetzte Brusttasche	69.—
Strickhemden	
in mehreren Dessins	79.50
Badehosen	
in mehreren Farbstellungen	12.90
Pyjama	
Popeline, schöne Streifendessins	147.—
Perlonmäntel	
halb gefüttert, mit oder ohne Gürtel zu tragen	238.—

Ab 16. Juli ist unser Buffet auf der Dachterrasse geöffnet!

KAUFHAUS
Klagenfurt, Bahnhofstr. 37

z divjega zapada. — Četrtek, 26.: Call Girls (V). Nemoralen film, ki ga je treba odklanjati!

Sinča ves. — Nedelja, 22. 7.: Weit ist der Weg (IIa). Skromen pustolovski film. — Ponedeljek, 23. in torek, 24. 7.: Blutsbrüder (IV). Film iz divjega zapada. — Sreda in četrtek, 25. in 26. 7.: Im Schatten der Schlinge (IV). Film z divjega zapada. — Petek in sobota, 27. in 28. 7.: Drama im Spiegel (IVb). Dramatičen film. Z resnim premislekom!

Št. Jakob v Rožu. — Sobota, 21. 7.: Vergeltung des roten Korsaren (III). Pustolovski film. Plemiški morsk ropar išče zločinca, ki mu je umoril očeta in zapeljal sestro. — Nedelja, 22. 7.: Denen man nicht vergibt (IVa). Pri rejenki nekega farmarja odkrijejo, da je indijanskega rodu, zaradi česar pride do krvavih spopadov.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 23. 7.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Za ženo in dekle. — 18.00 Noč pa, oh noč... — TOREK, 24. 7.: 14.15 Poročila, objave. — Veseli muzikanti! — SREDA, 25. 7.: 14.15 Poročila, objave. — V sredo popoldne v prijateljski družbi... — ČETRTEK, 26. 7.: 14.15 Poročila, objave. — Popevke za kratek čas. — PETEK, 27. 7.: 14.15 Poročila, objave. — Na planine, na planine...

KMETSKA SMRT

(Nadaljevanje s 7. strani)

»Kaj pa dolgov?« de Čček. »Je li kaj dolga?«

»Saj ve vsakdo zanj!« je mrmral bolnik. »Cerkvi je tri sto goldinarjev pa Juretove-mu Pavlu za usnje petnajst goldinarjev in Gostinčarju polpeti goldinar na pijačo!«

Sosedje so kimali; za cerkveni dolg so znali vsi, za druga dva ne, ali vedeli so, da je to vse. Planjavec je bil trden kmet. »Torej meni nič več?« je dejala mati še enkrat.

»Dosti bo imel plačevanja!« je mrmral Planjavec. »Kje bo jemal?«

»To je moje plačilo! Beračit, prosjačit pojdem —«

»Uh-uh-uh!« je zatulil bolnik na glas. Hči Micica je stopila v sobo in skoro za njo še drugi; poznali so, da je oporoka napravljena.

Planjavec je spet v steno gledal. Mrz ga je jel izpreletovati, sprva polagoma,

— SOBOTA, 28. 7.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.25 Za našo vas. — NEDELJA, 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

KOROŠKO FINANČNO RAVNATELJSTVO MATERINSKA DOKLADA

Finančno ministrstvo javlja:

Od 1. julija t. l. je materinska doklada, ki so jo do sedaj dobivale le družine s 3 in več otroki, odobrena tudi za družine, ki imajo le 2 otroke.

Z istim dnem je stopila v veljavo tudi postopni razvrstitev te doklade: družine z le dvema otrokoma dobé mesečno 40.— S (14-krat letno), družine s tremi ali več otroki dobé 100.— S mesečno (14-krat letno). Delodajalcem oziroma izplačilnim uradom naj velja še posebno opozorilo na njihovo dolžnost izplačevanja te doklade. Zaradi točnejše tozadevne informacije jim bo finančno ravateljstvo doposlalo potrebna navodila.

Doklada za dojenčke, ki je bila do zdaj pri več porodih le v enkratnem znesku odobrena, je sedaj določena za vsakega oskrbovanega dojenčka, v kolikor so ti po 30. juniju 1962 dopolnili 1. oziroma 6. mesec.

potem vedno silneje, da se je postelja tresla.

»Umrl bom!« je zdajci rekel na glas in se krčevito skušal vzkloniti kvišku.

»Luč, luč!« je vpila dekla. »Molite, molite!« je velel Bunček in mati Planjavka je pričela moliti na ves glas; vsi so poklekli po tleh, samo Anton na klop ob peči. Preden so izmolili nekaj očenašev za verne duše v vicah, je imel Planjavec vse zemeljske skrbi in bolečine za sabo. Ženske so jele jokati, moški pa so se razšli na vse kraje.

Sedaj živi Antonov rod na Planjavi; trd in mehak, surov in nežen, krepak in zdelan, samogolten in dobrodušen, dober in slab — kakor si ga ogledaš. Pa kadar mrjó ti ljudje — jaz sem jih že videl mreti — smrti se ne boje.

MALI OGLAS

PRODAM šivalni stroj „Singer“. Cena 400.— šil. Naslov v upravi lista.

Vse „JOKA“-izdelke — kavče — preproge — žimnice — klavirje — harmonije dobite ugodno pri
FRANZ KREUZER's Wt.
prodaja pohištva in klavirjev
Klagenfurt, Kardinalplatz 1, tel. 23-60

Blago za poletne obleke, posteljno perilo
Velika izbira — zelo ugodne cene
L. Maurer
Klagenfurt Alter Platz 35

Najnovejše kmetijske stroje, štedilnike, pralne stroje, gospodinjske potreščine
ugodno in na obroke pri
HANS WERNIG
KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)